

FREMGANG Gennem UDDANNELSE OG KOMPETENCEUDVIKLING

VISIONER, MÅL OG INITIATIVER

- **UNGDOMSUDDANNELSER**
- **STUDIEFORBEREDENDE UDDANNELSER**
- **ERHVERVSFAGLIGE GRUNDUDDANNELSER OG**
- **ARBEJDSMARKEDET**

Forord

Der er mange opfattelser af de udfordringer, som det fremtidige Grønland står over for og hvordan de bedst imødekommes. Uanset politisk opfattelse og teoretiske tilgange er der enighed om, at en helt afgørende forudsætning for at skabe vækst og velfærd er en satsning på uddannelse og kompetenceudvikling samt en bedre effekt heraf.

Dette er påpeget i flere redegørelser og analyser om samfundsudviklingen i de seneste år, og en del tiltag er allerede igangsat - ikke mindst for folkeskolen. Indsatsen må imidlertid også omfatte ungdoms- og erhvervsuddannelserne, de mellemlange og videregående uddannelser samt selve arbejdsmarkedet, hvis det nødvendige niveau af kompetenceudvikling skal opnås.

I forlængelse af Selvstyrekommissionens betænkning og fællesudvalget for erhvervsudvikling i Grønlands rapport er der i bloktilskudsforhandlingerne med den danske stat indgået en aftale om et 3-årigt sektorprogram for uddannelse og erhvervsudvikling i perioden 2005-2007. Sektorprogrammet er baggrund for denne gennemgang af behovene for uddannelse og kompetenceudvikling i Grønland sammen med anbefalinger fra det nationale kompetenceudviklingsråd nedsat af landsstyret i april 2004.

Selvstyrekommissionen peger på, at uddannelse og kompetenceudvikling af arbejdsstyrken er nødvendigt for bl.a. at nå det mål, at flere borgere opnår egen indkomst og bidrager til samfundshusholdningen, så færre bliver afhængige af offentlige overførsler. Uddannelse og kompetenceudvikling af arbejdsstyrken giver bedre muligheder for erhvervslivet og dermed bedre muligheder for at skabe og fastholde konkurrencedygtige arbejdspladser. Kompetenceudviklingsindsatsen gælder ikke blot medarbejdere, men skal også rettes mod mellemledere og ledere, idet samfundet står over for gennemførelsen af store og gennemgribende reformer i bestræbelserne på at opnå en mere selv bærende økonomi og øget selvstyre.

For det enkelte individ vil uddannelse og kompetenceudvikling have betydning for det personlige selvværd og for øgede valgmuligheder på arbejdsmarkedet. Samfundsøkonomisk vil det betyde, at offentlige midler kanaliseres over i nye aktiverende uddannelses tiltag i stedet for at blive udbetalt som passive offentlige forsørgelses ydelser. I det kommende år vil presset på uddannelsesområdet derfor være stigende. På den baggrund er det nødvendigt, at Landstinget og landsstyret opstiller nogle målbare mål og initiativer inden for uddannelsesområdet og arbejdsmarkedet, der tager højder for disse udfordringer. Dette fordrer, at der anlægges et helhedssyn på uddannelses- og kompetenceudviklingsindsatsen.

I det aktuelle oplæg beskrives nogle af de vigtigste eksisterende udfordringer med henblik på at få flere i gang med en kompetencegivende uddannelse og ud på arbejdsmarkedet, og der opstilles forslag til relevante mål samt initiativer til uddannelse - og kompetenceudvikling. Desuden opstilles forslag til, hvordan processen hensigtsmæssigt kan føres videre for at opnå den nødvendige forøgelse af kompetenceniveauet i vort samfund.

Indsatsen for at fremme uddannelse og kompetenceudvikling kommer til at strække sig over flere år. Nærværende oplæg er landsstyrets første skridt i denne indsats og skal som sådan ses som første led i en længere proces. Landsstyret vil arbejde videre med at strukturere indsatsen og igangsætte de nødvendige initiativer i tiden fremover. De initiativer, som foreslås igangsat først i dette oplæg, er alle karakteriseret ved at kunne forøge volumen på de enkelte uddannelsessteder ved hurtige og forholdsvis enkle tiltag. Initiativer, som kræver større forandringer og længere planlægning vil blive præsenteret løbende, når projekterne tager endelig form.

Henriette Rasmussen
Landsstyremedlem for Kultur,
Uddannelse, Forskning og Kirke

Johan Lund Olsen
Landsstyremedlem for
Erhverv, Arbejdsmarked og Landbrug

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. UDFORDRINGER.....	6
1.1 UDFORDRINGERNES KARAKTER.....	7
1.1.1 Samfundets krav om øgede kompetencer hos arbejdsstyrken.....	7
1.1.2 For få går i gang med en uddannelse.....	8
1.1.3 For få gennemfører et uddannelsesforløb.....	9
1.1.4 Sammenhænge.....	10
1.1.5 Krav om øget effektivitet og højnet kvalitet i uddannelserne.....	11
1.2 NØDVENDIGHEDEN AF EN MERE FREMADRETTET INDSATS.....	13
1.3 UDFORDRINGENS ØKONOMISKE PERSPEKTIVER: SCENARIEBESKRIVELSER.....	13
1.3.1 Bemærkninger til scenariebeskrivelserne.....	17
2. VISION, OVERORDNET MÅL, DELMÅL OG KONKRETE INITIATIVER.....	19
2.1 VISION OG OVERORDNET MÅL FOR KOMPETENCEUDVIKLING.....	19
2.2 OPSTILLING AF DELMÅL OG INITIATIVER FOR AT NÅ MÅLENE.....	20
2.2.1 Forøgelse af efteruddannelsesindsatsen på arbejdsmarkedet.....	20
2.2.2 Flere i gang med en uddannelse.....	21
2.2.3 Forøgelse af gennemførselsprocenten.....	22
2.2.4 Øget effektivitet og kvalitet i uddannelserne.....	22
2.2.5 Strategiske indsatsområder.....	22
3. ØKONOMISK RAMME FOR ØGEDE INVESTERINGER OMKRING UDDANNELSE.....	24
3.1 ANLÆGSUDGIFTER OG BEHOV.....	25
4. PLANLÆGNING, STYRING OG OPFØLGNING.....	27
4.1 DATABEHOV.....	27
4.2. HANDLINGSPLAN.....	28
5. BESKRIVELSER AF FORESLÅEDE INITIATIVER.....	30
<i>Initiativ 1: Holdningsbearbejdende informationskampagne.....</i>	<i>30</i>
<i>Initiativ 2: Etablering af et realkompetencesystem.....</i>	<i>31</i>
<i>Initiativ 3: Bedre incitamenter til kompetenceudvikling for aktørerne.....</i>	<i>32</i>
<i>Initiativ 4: Flere i gang med en kompetencegivende uddannelse.....</i>	<i>33</i>
<i>Initiativ 5: Håndtering af uddannelsesindsatsen omkring dobbeltårgang i 2008.....</i>	<i>34</i>
<i>Initiativ 6: Flere lærepladser til grundlæggende erhvervsuddannelser.....</i>	<i>35</i>
<i>Initiativ 7: Behov for øget kapacitet.....</i>	<i>36</i>
<i>Initiativ 8: Bedre vejledning på institutionerne for at mindske frafald.....</i>	<i>37</i>
<i>Initiativ 9: Individuelle handlingsplaner i arbejdsmarkedsindsatsen.....</i>	<i>38</i>
<i>Initiativ 10: Effektivisering af uddannelserne - uddannelsesstruktur.....</i>	<i>39</i>
<i>Initiativ 11: Effektmåling og evaluering.....</i>	<i>40</i>
<i>Initiativ 12: Kapacitetsoptimering af små enheder.....</i>	<i>41</i>
<i>Initiativ 13: Tættere kobling mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner.....</i>	<i>42</i>
<i>Initiativ 14: Strategi for uddannelser omkring fiskeriet og dele af fiskeindustrien.....</i>	<i>43</i>
<i>Initiativ 15: Specialarbejderuddannelse inden for fiskeindustrien.....</i>	<i>44</i>
<i>Initiativ 16: Kompetenceudvikling inden for fødevarer- og serviceerhverv.....</i>	<i>45</i>
<i>Initiativ 17: Bygge- & Anlægssektoren.....</i>	<i>46</i>
<i>Initiativ 18: Center for Arktisk Teknologi - ARTEK.....</i>	<i>47</i>
<i>Initiativ 19: Mine- og entreprenøruddannelse til råstofsektoren.....</i>	<i>48</i>
<i>Initiativ 20: Arctic Tourism – Guide & Adventure Academy.....</i>	<i>49</i>
<i>Initiativ 21: Uddannelse indenfor husflid og kunsthåndværk.....</i>	<i>50</i>

<i>Initiativ 22: Uddannelse indenfor social- og sundhedssektoren .....</i>	<i>51</i>
<i>Initiativ 23: Udbredelse af IKT og e-læring .....</i>	<i>52</i>
<i>Initiativ 24: Etablering af et ledelsesakademi.....</i>	<i>53</i>
<i>Initiativ 25: Juridisk sagsbehandler-uddannelse .....</i>	<i>54</i>
<i>Scenarium 2 .....</i>	<i>55</i>
<i>Scenarium 3 .....</i>	<i>56</i>

1. Udfordringer

Den stigende verdenshandel og ændrede arbejdsdeling imellem landene, hvori flere jobs flyttes til lavtlønslande eller til udenlandske arbejdsmarkeder, hvor arbejdskraftens nødvendige kvalifikationer er til stede, udgør også en betydelig udfordring for Grønland. Dette er et muligt scenarium for store dele af det bærende erhverv i Grønland: fiskeriet – men gælder også for andre områder.

I forhold til de lande Grønland typisk konkurrerer med på verdensmarkedet har Grønland et højt omkostningsniveau og et lavt produktivtets- og uddannelsesniveau. Denne kombination er meget uheldig for den grønlandske konkurrenceevne og kræver politisk handling samt klare politiske prioriteringer.

Der er, groft sagt, to måder at ændre ovennævnte forhold på. Den første måde tager afsæt i optimal og hård lønkonkurrence i forhold til produktionen i andre lande, hvor virksomhederne har fordele af et langt lavere omkostningsniveau. Prisen for denne strategi er tab af velfærd og stigende sociale problemer, eftersom det ikke er sikkert, at de lavere produktionsomkostninger vil slå tilsvarende igennem til forbrugerne. Det er desuden langt fra sikkert, at Grønland reelt kan komme så langt ned i omkostningsniveau, at det muliggør en reel konkurrence på lave lønninger.

Den anden måde er en strategisk satsning på opkvalificering af arbejdsstyrken for derved at sikre et højt teknologiindhold i produktionen. Den strategi sikrer ikke alene en chance for at undgå lavprismarkeder, hvor Grønland skal konkurrere med lande med betydeligt lavere lønomkostninger. Det forudsætter også, at produkterne markedsføres på en måde, så den højere kvalitet afspejles i tilsvarende højere priser. Dette fritager naturligvis ikke virksomhederne for at være ude i en hård konkurrence, hvor omkostningsniveauet er en væsentlig parameter, hvilket naturligvis stiller krav til virksomhedernes rammebetingelser.

Teknologi forstås traditionelt som teknologiinput i produktion, men i bredere økonomisk forstand er teknologi også investering i arbejdsstyrkens kompetencer. Nærværende rapport følger disse aspekter med det formål at anvise, hvordan Grønland med fordel kan satse på at uddanne og kompetenceudvikle arbejdsstyrken.

Alle erfaringer viser, at jo mere og højere uddannelse en region eller et land har, desto større er chancen for en høj beskæftigelsesprocent og desto højere er chancen for at kunne konkurrere på internationale erhvervs- og arbejdsmarkedsvilkår. Derfor hviler der et tungt ansvar på alle beslutningstagere i Grønland i retning af målet at søge at ændre det lave produktivtets- og uddannelsesniveau via uddannelse og kompetenceudvikling samt strukturpolitiske reformer, der kan give et bedre investeringsklima for virksomhederne.

Et lavt samfundsmæssigt uddannelsesniveau, en stor ufaglært del af arbejdsstyrken, relativt få hjemmehørende topledere inden for erhvervslivet og for få af de nye årgange på arbejdsmarkedet med en kompetencegivende uddannelse er en direkte trussel mod velfærden og bestræbelserne på at opnå en mere selvstående økonomi og øget selvstyre i Grønland.

Landsstyret finder det på den baggrund helt afgørende, at uddannelse og kompetenceudvikling opprioriteres på alle niveauer i samfundet, og at der sættes en systematisk og målrettet indsats ind for at forbedre tingenes tilstand i denne henseende.

1.1 Udfordringernes karakter

En række af de vigtigste udfordringer er i kommende afsnit opstillet punktvis med afsæt i udfordringernes karakter. Uddannelses-, kompetenceudviklings- og arbejdsmarkedsindsatsen må dog ikke ses isoleret fra andre sektorer, hvorunder bl.a. sociale forhold, sundhedsforhold og boligforhold m.fl. spiller en væsentlig rolle for mulighederne for at tage en uddannelse og for mobiliteten på arbejdsmarkedet.

1.1.1 Samfundets krav om øgede kompetencer hos arbejdsstyrken

Udfordringerne på dette område kan summarisk opgøres som følger:

- Der importeres uforholdsmæssigt megen arbejdskraft til Grønland. Der er behov for en generel kompetenceudvikling af arbejdsstyrken i Grønland, således at importeret arbejdskraft minimeres.
- Der er ofte mangel på arbejdskraft i visse sektorer i højsæsonen med deraf følgende strukturelle problemer resulterende i øgede lønomkostninger, produktionsstop mv.
- Der er et usammenhængende arbejdsmarked på grund af en manglende faglig - og geografisk mobilitet.
- Der er risiko for, at eksisterende virksomheder i Grønland flytter funktioner til udlandet.
- Der er nødvendigt, at arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitikken målrettes således, at kommende generationer af arbejdsstyrken uddannes indenfor væksterhvervene.
- Der er relativt få hjemmehørende ledere i virksomhederne og en uforholdsmæssig lille søgning fra det private erhvervsliv til lederudviklingskurser.

Indikatorer på dette er følgende:

- I 2002 var beskæftigelsesprocenten 73,8 % ("Beskæftigelsen i Grønland" fra Grønlands Statistik 2002: 10). Ud af disse er omkring 33 % af arbejdsstyrken født uden for Grønland (GS: "Beskæftigelsen i Grønland")
- Omkring 81 % af ledighedsgruppen er ufaglærte (GS: "Ledighed 2003"). Dette viser, at der er stor sammenhæng mellem manglende uddannelse og ledighed.
- I 2002 var i gennemsnit 1782 personer medio ledige, hvoraf 76,2 % af disse var ufaglært arbejdskraft (GS: "Ledigheden i 2002"). Dette understreger efterspørgslen samt betydningen af en faglært arbejdsstyrke.
- En fremskrivning af arbejdsstyrkens udvikling fra 2002 til 2022¹ kendetegnes ved et fald i andelen af den formodede mest aktive del af arbejdsstyrken (personer mellem 30-49 år) fra at udgøre 1/2 af arbejdsstyrken til at udgøre 1/3 af arbejdsstyrken på landsplan.
- Antallet af personer mellem 15-29 år stiger i perioden 2002-2022, mens gruppen af 50-62-årige har langt den største procentuelle stigning. Dermed vil forsørgerbyrden vokse for den arbejdsaktive del af befolkningen.
- Efterspørgslen på faglært arbejdskraft indenfor alle brancher vil stige pga. automatisering af manuelle arbejdsformer; højere krav om kvalitetssikring i diverse produktioner og højere krav til produktivitet ifht. konkurrencedygtighed.
- Udbud af diplomled Ruddannelser fra Handelsskolen, Nuuk i samarbejde med Århus Købmandsskole, har siden 1999 haft 118 studerende. 81 kommer fra den offentlige

¹ Jf. rapporten "Fremskrivning af den del af arbejdsstyrken, der er defineret som grønlandsk arbejdskraft 2002 – 2022, fordelt på by, bygd og regioner" fra Suliaq-projektet 2002 (Direktoratet for Erhverv, Landbrug og Arbejdsmarked).

sektor og kun 37 kommer fra den private. Fordelingen viser en lille overvægt i hjemmehørende på uddannelserne, mens der er en ligelig fordeling mellem kvinder og mænd.

For at kunne konkurrere på såvel produktivitet og kvalitet på verdensmarkedet er det afgørende, at arbejdskraften er i stand til at leve op til den teknologiske udvikling samt udvidelserne af markederne på verdensplan. Dette kræver nye kompetencer og et højere uddannelsesniveau og medfører, at rekruttering til uddannelserne må forstærkes og volumen af uddannelses- og kompetenceudviklingsindsatsen skal højnes og øges ved forskellige initiativer.

1.1.2 For få går i gang med en uddannelse

Udfordringen kan opgøres som følger:

- Ud af en årgang fra folkeskolen kommer for få i gang med en uddannelse. Mange fravælger at uddanne sig med det samme og/eller overhovedet, og mange kommer ikke i gang pga. strukturelle problemer som eksempelvis mangel på lærepladser.
- Ud af en årgang fra de studieforberedende uddannelser GU, HHX, HTX kommer for få i gang med en mellemlang eller videregående uddannelse.
- Andelen af ufaglærte ledige i den grønlandske arbejdsstyrke er på 81 % (GS: "Ledighed 2003). Disse skal vejledes og motiveres til at tage en uddannelse eller på anden måde kompetenceudvikle sig.
- Værdigrundlaget i befolkningen for at uddanne sig skal ændres hen mod større forståelse for uddannelsers værdi. Dette er påkrævet for det enkelte individ, for familien, lokalsamfundet og for hele landet.

Indikatorer på dette er følgende:

- Etableres der ikke flere uddannelsespladser i fremtiden, og sluser der ikke flere fra folkeskolen ind i uddannelsessystemet, vil mere end 1000² afgangselever ende i arbejdsløshed eller indsluses på arbejdsmarkedet som uuddannet arbejdskraft i sommeren 2008.
- SULIAQ-projektet har fulgt årgang 1980. Fra folkeskolen har 65 % påbegyndt en uddannelse inden 1.1 2004, dvs. før de blev 24 år. 35 % - cirka 1/3 - har ikke påbegyndt en uddannelse³. Af de 65 % i gang med en uddannelse falder ca. halvdelen (32 procentpoint) fra, mens den anden halvdel (33 procentpoint) enten er færdiguddannet (18 procentpoint) eller stadig i gang (15 procentpoint).
- Mange kommer ikke i gang med en kompetencegivende uddannelse pga. manglende lærepladser. Dette er ikke en ny problematik, men problemets omfang forekommer i 2004 ekstra markant.
- Kapacitetsproblemer/pladsmangel: nogle skoler udøver i dag aktiviteter med det antal uddannelseshold, der er plads til i de eksisterende klasselokaler. Aktiviteterne udfoldes visse steder i et trangt miljø. Enkelte skoler har måttet udskille dele af undervisningen til andre steder f.eks. Handelsskolen Nuuk og Ilisimatusarfik, hvilket vanskeliggør undervisning, IKT-mæssig og administrativ back-up med tab af stordriftsfordele. I enkelte situationer på f.eks. SPS, Handelsskolen Nuuk har man oplevet at undlade at oprette

² Suliaq-projektet har påvist, at ca. 1/3 af en ungdomsårgang ikke kommer i med uddannelse. Af en folkeskoleårgang på ca. 800 kommer kun ca. 500 i uddannelse. I år 2008 udklækkes ml. 1400-1600 elever fra folkeskolen, og hvis der i 2008 kun indsluses ca. 500 fra folkeskolen vil resten, dvs. mere end 1000, ikke komme i uddannelse.

³ I Danmark kommer ca. 1/6 ikke i gang med en uddannelse. Det skal dog nævnes, at man generelt betragter et ældre i Grønland, når man hhv. starter og afslutter en uddannelse.

undervisnings-hold pga. fysiske begrænsninger. Kvalificerede ansøgere er af den grund blevet afvist.

- En særlig udfordring udgøres af grunduddannelserne inden for, handelsskoleområdet samt social- og sundhedsområdet, hvor kapacitetsbegrænsningerne på centralskolerne har medført, at dele af uddannelserne afvikles på regionale erhvervsskoler. For disse uddannelser er centralisering et mål både af hensyn til det faglige miljø for elever og undervisere samt af hensyn til effektivisering af ressourceanvendelsen.
- En samlet løsning skal og må også inddrage aspekter om udvidelse af det nuværende antal kollegiepladser. Kortlægning af det øgede kollegiebehov skal gøres parallelt med de øvrige tiltag til forøgelse af uddannelsesvolumen og retter sig primært mod byer med forventet større uddannelsesaktivitet. Det er herudover nødvendigt at inddrage effekterne på studiestøtten i de videre beregninger

1.1.3 For få gennemfører et uddannelsesforløb

Den overordnede udfordring er, at for få, der starter en uddannelse, gennemfører forløbet.

Indikationer på dette er:

- Omtrent 40 % af de studieforberevende elever afbryder deres uddannelse⁴.
- Omtrent 40 % af elever/studerende på de mellemlange- og længere videregående uddannelser afbryder deres uddannelsesforløb.

Tabel 1: antal af påbegyndte, fuldførte og afbrudte kompetencegivende uddannelser i 1998/99-2002/03

	Antal personer
Påbegyndt	6.293
Fuldført	2.317
Afbrudt	2.717

Kilde: Grønlands Statistik: "Kompetencegivende uddannelser i Grønland og Danmark 1998/99-2002/03"

Højdepunktet af fuldførte uddannelser blev opnået i skoleåret 2002/03 med 381 personer, og antallet af fuldførte uddannelser er stigende. Det er dog stadig alarmerende, at frafaldsprocenten på ca. 40 % er så høj jf. tabel 1 og tabel 2, om end det ikke er et særligt grønlandsk problem.

Tabel 2: Antal af påbegyndte, fuldførte og afbrudte kompetencegivende uddannelser i 1998/99-2002/03 fordelt på uddannelsesniveauer og opgjort i indeks-tal (procenter af hele mængden).

	Faglig grund-uddannelser i alt	Kortere videregående uddannelser i alt	Videregående uddannelser i alt
Påbegyndt	63	28	10
Fuldført	65	30	5
Afbrudt	67	25	8

Kilde: Grønlands Statistik: "Kompetencegivende uddannelser i Grønland og Danmark 1998/99-2002/03"

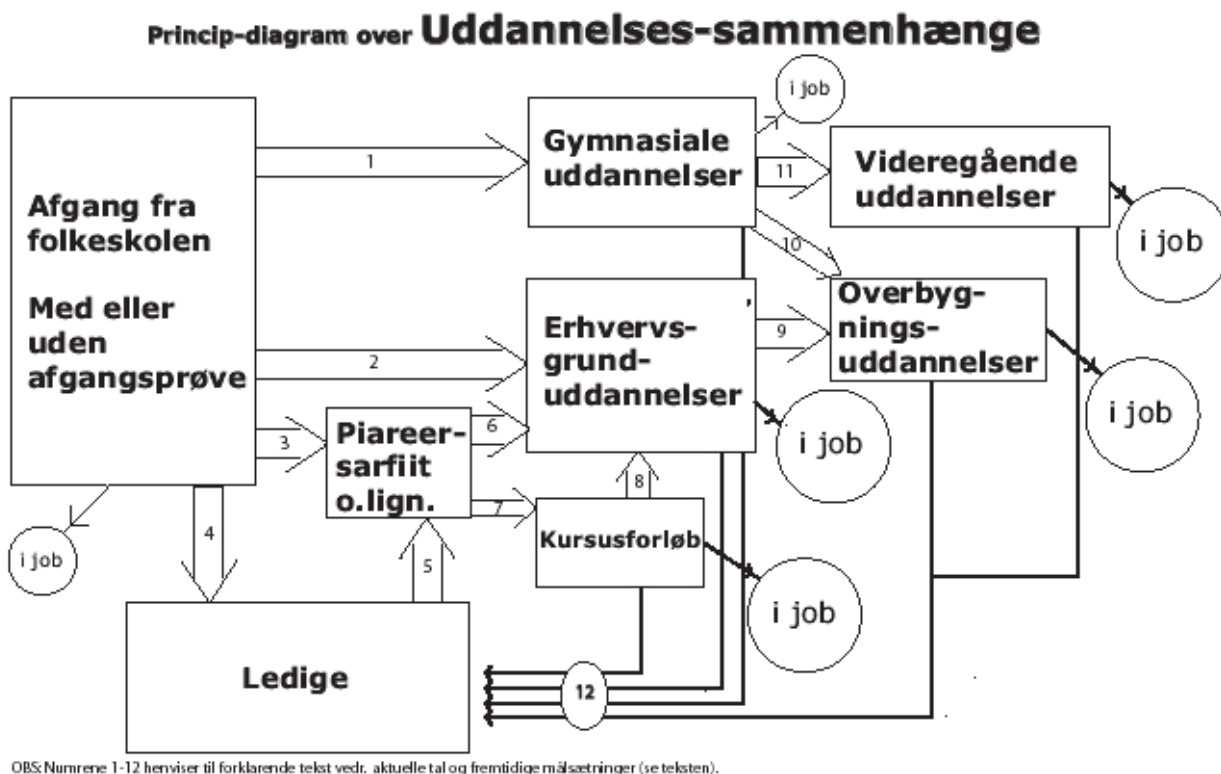
⁴ Jf. interne beregninger i KIIP i samarbejde med de studieforberevende uddannelser. Til sammenligning kan det nævnes, at på Færøerne går ca. 80-90 % fra folkeskole til gymnasiale uddannelser eller anden kompetencegivende uddannelse, hvoraf frafald er på ca. 5 % (jf. referat fra Udenrigsdirektoratet fra tur til Færøerne august 2004).

Forholdet mellem tallene på de tre uddannelsesniveauer er nogenlunde ens, uanset om der iagttages påbegyndte, fuldførte eller afbrudt forløb. Det betyder, at afbrydelsesfrekvensen er nogenlunde lige stor på tværs af uddannelsesniveauer. Der skal altså generelt set gøres noget ved frafaldet blandt de, der starter en uddannelse. Det er derfor, indlysende, at der iværksættes en indsats i forhold til frafaldsproblematikken på alle uddannelsesniveauer. På denne måde sættes en primær indsats ind over for det overordnede frafald, men med forventede subsidiære påvirkninger på volumen og kvaliteten af uddannede.

Frafald synes at afhænge af:

- Manglende socialt og personligt netværk.
- Unuancerede forventninger til uddannelsesforløb, fremtidsudsigter, personlige evner, faglige kvalifikationer, motivationer og lign.
- Utilstrækkelig studierelevant viden - herunder viden om indlæring
- Faglige problemer af forskellig art.
- Personlige og sociale problemer af forskellig art.
- Utilstrækkelig og upræcis studierelevant vejledning
- Utilstrækkelige boligforhold under uddannelsen.

1.1.4 Sammenhænge

Princip-diagrammet over uddannelsessammenhænge viser hvilke veje i uddannelsessystemet unge, der forlader folkeskolen, kan bevæge sig i.

Ca. 700 elever går årligt til folkeskolens afgangsprøve (FSA) eller udvidet afgangsprøve (FSUA) i mindst ét fag, med en lille overvægt af FSA-elever. Hvor mange der overhovedet ikke går til afgangsprøve, vides ikke, men det anslås at være et beskedent antal, og handler mest om unge der dropper ud før afgangsprøveperioden.

Nogle optages på gymnasiale uddannelser (pil nr.1) andre på erhvervsmæssige grunduddannelser (pil nr. 2). Andre igen går ud i ledighed (pil nr. 4). Det er netop mange af de sidstnævnte, der i fremtiden ønskes visiteret til forløb i vejlednings- og introduktionscentre (pil nr. 3). Samtidigt er det ønskeligt, at en større del går direkte i gang med uddannelse (pil nr. 1 eller pil nr.2). I dag går et ukendt antal fra folkeskolen ud i job som uddannet/ufaglært arbejdskraft. Denne gruppe ønskes også ind i et uddannelsesforløb.

I 2003 startede 308 på en gymnasial uddannelse og 402 på en erhvervsmæssig grunduddannelse⁵. Hvor mange af disse, der kom direkte fra folkeskolen, og hvor mange, der kom 'udefra', er der ikke tal på. Optaget på gymnasiet er i 2004 steget til 363, hvoraf 105 er optaget direkte fra folkeskolen, 86 er optaget fra efterskoleophold og 172 er optaget 'udefra'.

Fra den ikke nøjere definerede "ledighedsgruppe" ønskes indsluset så mange som muligt (pil nr. 5) over de kommende år gennem vejlednings- og introduktionscentre (Piaereersarfiit m.v.) til uddannelse (pil nr. 6) eller kursusforløb (pil nr. 7). Nogle af disse har sikkert også kvalifikationer til at kunne gå i gang med en gymnasial uddannelse, selvom modellen ikke lige indeholder denne pil.

Fra kursusforløbene ønskes så mange som muligt enten i job eller at anvende det indlærte som afsæt til en grunduddannelse (pil nr. 8). I virkelighedens verden kan det sagtens være, at en del fra 'ledighedsgruppen' sluses direkte ind på andre uddannelsesforløb end de som det forsimplede diagram på modelplan viser.

Mængden af gennemførte erhvervsgrunduddannelser ønskes øget enten med henblik på at gå i job eller som afsæt til en overbygningsuddannelse (pil nr. 9). Det samme er gældende for de gymnasiale forløb til enten overbygningsuddannelser (pil nr. 10) eller egentlige videreuddannelser (pil nr. 11). Visse af GU-dimittenderne går i dag i job alene på grundlag af en studieforberegende uddannelse og dermed uden en erhvervskompetencegivende uddannelse som ballast.

I 2004 påbegyndte 193 elever en mellemuddannelse og 208 en videregående uddannelse i Grønland eller i udlandet⁶.

Pil nr. 12 markerer frafald hvor som helst i forløbet. Det er logisk, at netop mængden heraf reduceres kraftigt. For god ordens skyld skal nævnes, at i den virkelige verden er det ikke alle, som falder fra, der havner i "ledighedsgruppen". En del går i midlertidige job, andre dele søger sig igen ind på eller i nærheden af det niveau i diagrammet, de er faldet fra. Diagrammet skal derfor blot forstås som en simplificeret udgave af virkeligheden.

1.1.5 Krav om øget effektivitet og højnet kvalitet i uddannelserne

Reformen af folkeskolen indebærer, at der i år 2008 er dobbelt så mange elever, der afslutter en formel afgangsprøve fra folkeskolen. I overordnede og tilnærmelsesvise tal skal uddannelsessystemet i eftersommeren 2008 i udgangspunktet evne at optage mellem 1400-

---

⁵ Jf. interne beregninger foretaget i KIIP 2004.

⁶ Jf. interne beregninger foretaget i KIIP 2004.

1600 elever fra folkeskolen i stedet for de nuværende 700-800 elever. Dette vil skabe et behov for øget kapacitet i uddannelsessystemet i årene umiddelbart efter 2008..

Udfordringerne er som følger:

- At få skabt præcis viden om uddannelsesbehovet med henblik på at kunne øge den fremtidige kapacitet i uddannelsessystemet i forhold til 2004.
- At gøre uddannelsessystemet i stand til at optage den dobbelte årgang fra 2008 - og i nogen grad at få en del af denne folkeskoleårgang fordelt over flere år i forhold til indtaget til det grønlandske uddannelsessystem gennem blandt andet ophold i udlandet.
- At sikre det tilstrækkelige antal lære- og kollegiepladser.

De økonomiske - og erhvervsmæssige udfordringer Grønland står overfor stiller krav om en tættere kobling mellem uddannelsernes udbud og arbejdsmarkedets efterspørgsel efter stærke kompetencer. Der er således behov for en mere efterspørgselsorienteret uddannelsespolitik.

Udfordringerne på dette område kan summarisk opgøres som følger:

- Der er uhensigtsmæssige mange, der optages på en uddannelse, uden at møde op ved uddannelsesstart.
- Der er et uhensigtsmæssigt stort frafald på de kompetencegivende uddannelser.
- Mange uddannelsesinstitutioner benytter ikke informationsteknologien i tilstrækkelig omfang og kvalitet.
- Mange grønlandske uddannelsesinstitutioner er for små og for dyre i forhold til at sikre en konkurrencedygtig - og sund uddannelsesøkonomi. Det vanskeliggør muligheden for stordriftsfordele. Endvidere vanskeliggør det muligheden for et tilstrækkeligt stærkt fagligt miljø. Endelig bliver kapacitetsudnyttelsen ringere som følge af store frafaldsproblemer. Konsekvenserne er dyre uddannelsessteder, uhensigtsmæssig høje omkostninger pr. færdiguddannet og lav kvalitet i uddannelse pga. mangel på kritisk masse⁷ til opnåelsen af den ønskede kvalitet og økonomi.
- Mangel på kritisk masse og svage faglige miljøer vanskeliggør rekruttering og fastholdelse af kompetente undervisere på uddannelsesinstitutionerne.
- Der mangler en samlet plan for hvilke uddannelser, der er mest hensigtsmæssige at tage i Grønland, og hvilke uddannelser, der er mest hensigtsmæssige at tage uden for Grønland samt hvilke uddannelser der i integrerede forløb hensigtsmæssigt kan tages både i og uden for Grønland.

Indikatorer på dette er følgende:

- Der er en dårlig udnyttelse af den eksisterende uddannelseskapacitet.
- Mange uddannelser er for omkostningstunge i forhold til antallet af færdiguddannede.
- Der er for mange uddannelsesinstitutioner uden kritisk masse for så vidt angår elever/ studerende, rekruttering og fastholdelse af undervisere, fagligt miljø mv.
- Der er en manglende fokusering og prioritering på efterspørgselsorienterede uddannelser.
- Der er manglende fokus på og prioritering af, hvor det kan betale sig at tage en uddannelse fagligt såvel som økonomisk.

---

⁷ Kritisk masse i en uddannelsesmæssig sammenhæng skal forstås som "et tilstrækkeligt antal studerende til skabelsen af det nødvendige faglige miljø for den enkelte, for institutionen og for samfundet som helhed"

At uddannelseskapaleten ikke udnyttes, er et samfundsøkonomisk tab. En stor del af den forøgede uddannelsesindsats bør derfor bestræbe sig på at fylde de tomme pladser op, hvilket dels giver en øget volumen, dels forbedrer uddannelsesøkonomien på de enkelte uddannelser, og samtidig styrker de studiefaglige miljøer.

Det er et samfundsøkonomisk tab at uddanne folk til arbejdsløshed. I kølvandet på dette følger personlige og sociale nederlag. Det er derfor nødvendigt med en stærk koordination af uddannelses- og arbejdsmarkedspolitikken, ligesom der skal fokuseres mere på samarbejde med arbejdsmarkedets parter i udformningen af - især - erhvervsuddannelserne.

1.2 Nødvendigheden af en mere fremadrettet indsats

De i afsnit 1.1.1 - 1.1.5 beskrevne udfordringer giver behov for en fremadrettet indsats på en række områder. Indsatsen skal medvirke til at sikre resultater i selve uddannelsessystemet og i arbejdsmarkedsindsatsen centreret om følgende fokusområder:

- Bevidstgørelse og holdningsændring i befolkningen om nødvendigheden af uddannelse og kompetenceudvikling for det enkelte individ.
- En bedre udnyttelse af eksisterende uddannelseskapalet.
- Opnåelse af større volumen i uddannelsessektoren.
- Markant nedbringelse af problemet omkring frafald og afbrudte uddannelsesforløb.
- Større fokus på arbejdsmarkedets - og erhvervslivets efterspørgsel af uddannet arbejdskraft gennem overordnet strukturovervågning.
- Strukturovervågning via effektmåling på samtlige uddannelsesforløb og arbejdsmarkeds-tiltag samt kontinuerlig evaluering af de enkelte uddannelser og uddannelsesinstitutioners kvalitet og faglighed. Etablering af en central opsamling i databaser med den relevante statistik på uddannelses-, arbejdsmarkeds- og erhvervsområdet.

Fokusområderne vil blive hæftet op på visionen og de overordnede mål omkring uddannelse og kompetenceudvikling. Dernæst vil fokusområderne udmøntes i konkrete initiativer ud fra hvert sektorområde, hvor disse fokusområder befinder sig. Der vil endvidere for hvor af disse initiativer udpeges en hovedansvarlig for gennemførelsen heraf i det videre forløb.

1.3 Udfordringens økonomiske perspektiver: scenariebeskrivelser

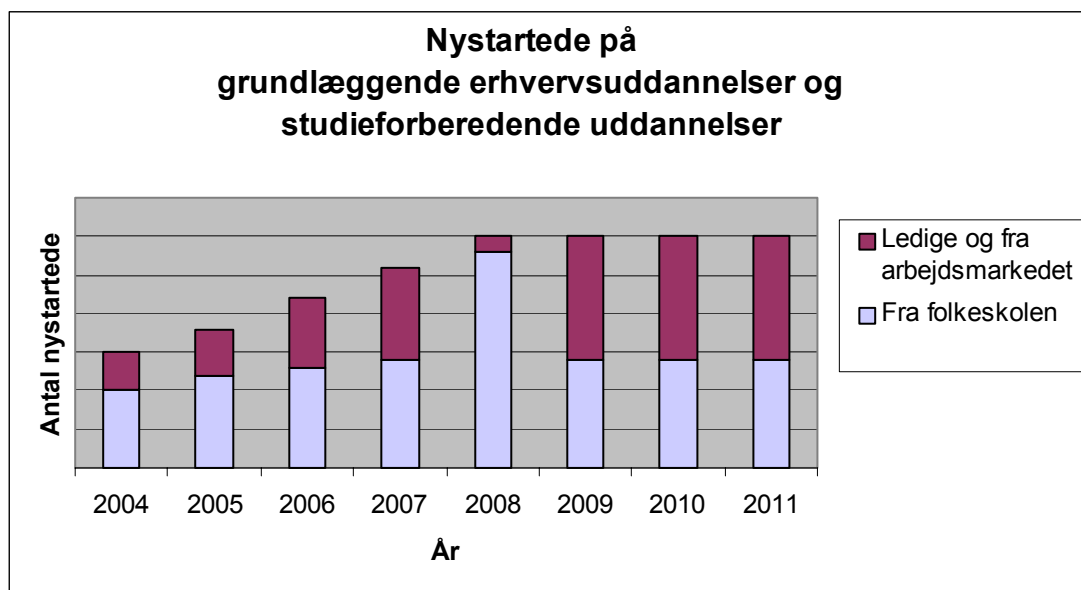
Der eksisterer to fundamentale udfordringer: for det første vil der i årene fremover være behov for en fordobling af antallet af færdiguddannede med en kompetencegivende uddannelse fra 660 til 1320⁸ personer årligt. For det andet, at uddannelsessystemet i 2008 vil være gearret til at kunne indsluse den dobbelte folkeskoleårgang i uddannelsessystemet.

Det er ikke muligt med baggrund i de foreliggende forhold på nuværende tidspunkt at give et fyldestgørende overslag over de samlede økonomiske konsekvenser af en så omfattende uddannelsesindsats med så vidtrækkende konsekvenser for samfundet på sigt. For at kunne belyse problemstillingens omfang kan følgende forhold dog oplyses:

---

⁸De nugældende 660 personer dækker alle færdiguddannede og på alle niveauer for et konkret år. Det overordnede mål er at 2/3 af arbejdsstyrken ønskes at have gennemført kompetencegivende uddannelse(r). Tallet 1320 fremkommer derfor i 2008 ved det dobbelte antal afgangselever, mens det for de efterfølgende år baseres på kompetenceudvikling af den eksisterende arbejdsstyrke så målet om 2/3 opnås effektivt og i hvert fald hurtigere end en generation.

Hvis det forudsættes, at antallet af unge, der starter en gymnasial uddannelse eller en erhvervmæssig grunduddannelse, gradvist forøges fra 700 personer i 2004 til 1400 personer i 2008, og bibeholdes efter 2008, så længe behovet for den højere uddannelsesvolumen eksisterer, vil forløbet se ud som i figur 1.

Figur 1: Antal startende på studieforberedende uddannelser og grundlæggende erhvervsuddannelser ved målet om 1400 nystartede pr. år, med gradvis forøgelse fra nu af.

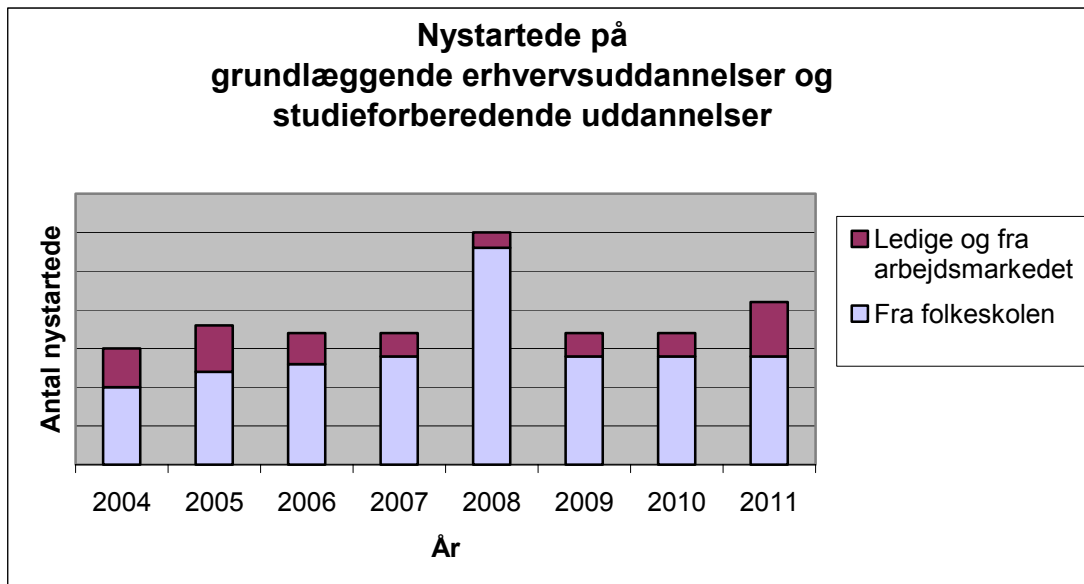
Figuren illustrerer, at indsatsen for at reducere mængden af arbejdsledige og ufaglærte, der er igangsat i perioden frem til år 2008, i denne model kører på 'fulde omdrejninger' i perioden efter 2008, og så længe behovet er der.⁹ Det ses videre i figuren, at der i de første år fra år 2004 til år 2007 er en større andel af afgangseleverne fra folkeskolen, der indsluses i uddannelsessystemet med det samme.

Figur 2 nedenfor illustrerer et mere forsigtigt bud på, hvordan udfordringen med den dobbelte folkeskoleårgang 2008 kan tackles.

De studieforberedende uddannelser er typisk treårige, mens erhvervsuddannelserne har en varighed på mellem to og fem år.

I denne model holdes optaget i årene 2006 og 2007 lavt, samtidig med at der arbejdes på at løse det kapacitetsproblem, som opstår i år 2008.

⁹ Her ses den anden væsentlige årsag til at operere med et betragteligt højere antal af startforløb, end hvad en ungdomsårgang tilsiger. Der skal gnaves godt og grundigt ind i mængden af ledige og mængden af personer uden uddannelse, som pt. er i job, selvom de tilhører ganske andre årgange, end de der kommer fra folkeskolen.

Figur 2: Alternativt forløb omkring løsning af 2008-problematikken i forbindelse med målet om 1400 nystartende pr. år på studieforberedende uddannelser og grundlæggende erhvervsuddannelser.

Det alternative forløb i figur 2 betyder i forhold til figur 1, at det samlede uddannelsesvolumen vil være noget lavere, når årgang 2008 skal optages. Efterfølgende holdes optaget i år 2009 og 2010 ligeledes lavt, således at årgang 2008 får lov at besætte forholdsvis mange stole på uddannelsesstederne.

I årene 2011 og frem vil der herefter kunne sættes fokus på at få gruppen "ledige og fra arbejdsmarkedet" igennem disse uddannelser. Modellen kræver ikke samme kapacitetsforøgelse, som modellen beskrevet udfra figur 1; men der vil i årene efter effekten af årgang 2008 være kapacitet til at optage måske 1000 elever og lærlinge årligt.

I det følgende afsnit beskrives herefter en scenariemodell, der forfølger målet om **en fordobling af antallet af færdiguddannede**. I rapportens kapitel 5 (bilagsmaterialet) er angivet to andre scenarier, som tager udgangspunkt i samme fordobling, men med andre frafaldsprocenter end de i dette scenarium 1 nævnte, idet indsatsen over for frafald har markante konsekvenser på økonomien. Bemærk at der ikke indgår merudgifter til kollegieetablering/leje og drift i beregningerne i scenarie-beskrivelserne.

Scenarium 1:

Scenarium 1 bygger på antagelser om:

Færdiguddannede i alt med kompetencegivende uddannelse: 1320.

Tilvækst i færdiguddannede: 660 personer

Scenarium 1 bygger endvidere på at frafaldsprocenten reduceres med 1/4, fra 40 procent i dag til 30 procent.

Det betyder en tilvækst i færdiguddannede alene som følge af reduceret frafaldsprocent på 190 personer. Tilvækst i færdiguddannede som følge af øget optag i øvrigt: 470 personer (660-190)

I scenarium 1 starter 1880 personer, som giver en produktion på 1320, når 70 procent gennemfører. Tilvæksten i antal startende er 770 (1880 minus 1100, som starter i dag).

Scenariet medfører derfor, at målet med de 700 flere på ungdomsuddannelserne nås. Dette år vil kunne ske en beskeden forøgelse af startende på mellem- og videregående uddannelser på 70 personer, i forhold til i dag.

Årlige driftsudgifter til øgede antal årselever:

Tilvækst i færdiguddannede = 660

Tilvækst i startende = 770

Gennemsnitlig forøgelse over uddannelsens varighed: $(660 + 770) : 2 = 715$

Anslået gennemsnitlig uddannelseslængde¹⁰: 3 år

Tilvækst årselever = $3 \times 715 = 2145$.

Tilvækst i driftsudgifter = 2145 årselever á kr.80.000¹¹ = 170 mio

- anslået besparelse ved opfyldning af små hold¹² = - 30 mio

Tilvækst i støtte midler = 2145 årselever á kr.65.000¹³ = 140 mio

---

Samlede driftsudgifter uden øgede fysiske rammer **kr.280 mio**

Anslået besparelse gennem virksomhedernes uddannelsesindsats = - 10 mio

Tilvækst udgifter til lokaleleje/nybyggeri med indretning¹⁴ = 110 mio

---

Tilvækst i årlige udgifter for Landskassen, scenarium 1 **kr. 380 mio**

¹⁰ Dette gennemsnit er vurderet bredt og bygger på en iagttagelse af, hvor lang tid forskellige uddannelses typer varer uden nøjere vægtning. Den brede vurdering hænger videre sammen med, at det på nuværende tidspunkt ikke vides, hvilke uddannelser der vil forøges mest.

¹¹ Tallet er et overslag vurderet ud fra "Tal der taler 2003" (KIIP). Prisen pr. årselev ved optimal udnyttelse.

¹² 13 årshold á gennemsnitlig 10 elever yderligere i 3 år á kr.80.000,- (med noget frafald vil forøgelsen i antal elever være middel stor – sammenlign med de andre scenarier).

¹³"Tal der taler 2003" (KIIP).

¹⁴ Kombineret anlægsudgift og leje med indretningsudgifter. Jo større antal årselever, jo flere udgifter.

1.3.1. Bemærkninger til scenariebeskrivelserne

Scenariebeskrivelser er generelt fremskrivninger baseret på en række antagelser, således også denne. De nuværende udgifter til kompetencegivende uddannelser i Grønland udgør 425 mio. kr. Der er altså i nærværende beskrivelse tale om en anseelig forøgelse af indsatsen, ligesom i scenarierne 2 og 3 i bilagsdelen. Alle tre scenarier opererer med at den forøgede uddannelsesvolumen sker i Grønland. I fald en del af forøgelsen sker gennem anvendelse af uddannelsespladser i Danmark og udlandet, vil andre økonomiske overslag blive resultatet. Beregninger heraf vil senere kunne indgå (i initiativ 4 i kapitel 5).

I scenariebeskrivelsen er de dynamiske og afledede effekter ikke medregnet. En sådan kalkule vil kræve en større makroøkonomisk model, der kan indregne ændringer i de afhængige parametre, der ligger til grund for økonomisk adfærd. Det er imidlertid yderst tvivlsomt om de makroøkonomiske modeller vil evne at spå om effekter af ændret økonomisk adfærd, eftersom adfærdsparemetre normalt er modellernes ankre. Derfor kan et større makroøkonomisk modelarbejde ikke erstatte beskrivelser i tekstform.

De umiddelbare og kortvarige effekter af en fordobling af uddannelsesindsatsen skal selvsagt ses i forhold til alternativet om ikke at gøre noget. Hvis ikke der gøres en indsats, vil den grønlandske uddannelsessektor ikke evne at optage fordoblingen af elever fra folkeskolens afgangsklasser. Disse vil herefter indtræde på arbejdsmarkedet som ufaglært arbejdskraft, blive en del af det sociale system eller udvandre – med mindre der alene bliver tale om at søge optagelse på uddannelsesinstitutioner i udlandet, herunder Danmark.

Da det ikke bør forventes, at det hjemlige arbejdsmarked kan indsluse det dobbelte antal ufaglærte inden for samme år, vil sandsynligheden for at de unge vil tilbringe en tid i det sociale system på offentlig forsørgelse være stor. På den baggrund vil udgifterne til sociale overførselsindkomster stige uforholdsmæssigt. De langsigtede følgevirkninger af ungdomsarbejdsløshed er erkendelsesmæssigt store, hvilket netop er begrundelsen for ungeindsatsen. De langsigtede effekter af en forøget uddannelsesindsats har erfaringsmæssigt også betydning i kampen mod afledte socialt betingede negative symptomer på samfundets sundhedstilstand, herunder kriminalitet, socialt betingede følgesygdomme, selvmord og lignende.

På den baggrund vil alle tre scenariebeskrivelser være en løsning på et markant og forudsigeligt socialt og samfundsøkonomisk problem. Omkostningerne til øgede udgifter til sociale indkomstoverførsler er dog ikke til at gisne om, eftersom det nødvendigvis vil kræve kendskab til den andel, der vælger at drage udenlands for at opnå arbejde eller påbegynde uddannelse. Den andel må i 2008 forventes at stige betydeligt, hvis ikke den grønlandske uddannelsessektor evner at tage imod de mange nye elever.

Problemet med det dobbelte antal afgangselever fra folkeskolen i år 2008 er dog blot en milepælsbeskrivelse, der anskueliggør effekterne af ikke at gøre en indsats. Det er nemlig stadig sådan, at en fordobling af antallet med en kompetencegivende uddannelse er en nødvendighed set i sammenligning med andre lande. Uden denne milepæl ville problemet omkring dimensionering af uddannelsessektoren altså stadig bestå, og derfor er omkostningerne ved ikke at gøre noget stadig aktuelle.

Det er derfor vigtigt at se scenariebeskrivelserne som en beskrivelse af det umiddelbare bevillingsbehov fra landskassen, hvor gevinsterne opnås dels på andre hovedområder (den

sociale sektor, erhverv og arbejdsmarked og måske sundhedssektoren på sigt), men især skal ses i et langsigtet perspektiv. Al uddannelse er en investering i fremtiden, fordi den positive gevinst kommer senere af det, der umiddelbart fremstår som omkostninger.

Gevinsterne ved at gøre en indsats vil både være umiddelbare og synlige inden for kort tid, ikke kun økonomisk. Den store økonomiske gevinst vil først blive synlig efter en årrække. De langsigtede fordele vil især skyldes økonomiske adfærdsændringer, og man ved af erfaring fra andre lande, at det netop er de økonomiske langtidseffekter – de dynamiske effekter – der vil have den største effekt.

På den baggrund skal scenariebeskrivelsen alene ses som beskrivelsen af det umiddelbare bevillingsbehov under antagelse om, at alt andet er uændret. Et forløb med investeringer i uddannelser på det nuværende niveau er ikke et reelt alternativ. Alternativomkostningerne er voldsomme, dels som følge af fordoblingen af antallet af afgangselever i 2008, dels som følge af de negative langtidseffekter ved en manglende indsats.

2. Vision, overordnet mål, delmål og konkrete initiativer

I lyset af ønsket om øget selvstyre og med udsigt til fortsat afmatning i økonomien, hvor man kan forvente stigende ledighed, er uddannelse og kompetenceudvikling vigtigere end nogensinde. Uddannelse er derfor et af de vigtigste elementer og byggesten i processen mod selvstyre.

Indsatsen omkring uddannelse og kompetenceudvikling skal således betragtes som en nødvendig investering. Opfyldelsen af målet om højnelse af den grønlandske befolknings uddannelsesniveau indebærer på sigt højere skatteindtægter og lavere sociale udgifter for såvel kommunerne som for Hjemmestyret. Den kommende uddannelses- og kompetenceudviklingsindsats skal derfor koordineres med den overordnede arbejdsmarkeds- og erhvervs politik. Dette indebærer en satsning på kompetencegivende uddannelser, erhvervsuddannelser og brugen af IKT rettet mod erhvervet og arbejdsmarkedet udover satsningen på de mellemlange - og længere videregående uddannelser

Landsstyret finder det vigtigt at formulere en uddannelses- og kompetenceudviklingspolitik baseret på et overordnet mål og nogle delmål, som understøttes af konkret handling i opfyldelsen af disse. Desuden foreslås afsat flere midler til at fastholde og styrke en specialiseret uddannelsesindsats rettet mod erhvervene i Grønland og initiativer til at rådgive samt uddanne iværksættere. Dette skal bidrage til at starte flere lokale erhvervsinitiativer rundt om i landet for at øge erhvervsgrundlaget, sikre en bevægelse væk fra offentlig domineret beskæftigelse og dermed øge beskæftigelsesmulighederne.

Det kræver væsentlige investeringer at øge indsatsen inden for uddannelse og erhverv. Med erhvervets, arbejdsmarkedets og kommunernes deltagelse i indsatsen af uddannelse af flere i arbejdsstyrken, opkvalificering af ufaglærte og en satsning på øget erhvervsudvikling, vil Grønland hurtigere kunne nå målene om bedre indkomstgrundlag, beskæftigelsesmuligheder og erhvervsudvikling. Dette vil bidrage til målene om, at færre skal være afhængige af sociale overførsler fra kommunerne og flere beskæftiges i kraft af uddannelse og opkvalificering.

2.1 Vision og overordnet mål for kompetenceudvikling

Kompetenceudviklingsindsatsen sikrer en faglig kompetent og konkurrencedygtig arbejdsstyrke, der kan bane vejen for en uafhængig økonomi baseret på et udviklingsorienteret erhvervsliv, et dynamisk og konkurrencedygtigt arbejdsmarked samt et fagligt stærkt og konkurrencedygtigt uddannelsessystem.

Visionen stiller dels store krav til formulering af en sammenhængende indsats og afstemning af de berørte sektorpolitikker, dels til styringen af de dermed forbundne offentlige investeringer.

Overordnet mål:

At styrke kompetencen i den grønlandske arbejdsstyrke, så man bevæger sig fra den nuværende arbejdsstyrke med 1/3 uddannet arbejdskraft i 2004 til en fremtidig arbejdsstyrke med 2/3 uddannet arbejdskraft i 2014.

Det overordnede mål for kompetenceudviklingsindsatsen er at bevæge sig bort fra en situation, hvor samfundet på den ene side ikke formår at uddanne tilstrækkelig stor del af en årgang eller at opkvalificere tilstrækkeligt mange personer på arbejdsmarkedet og på den anden side må importere uforholdsmæssig megen ikke specialiseret arbejdskraft. Målet stiller desuden krav til monitorering af uddannelses- og arbejdsmarkedsindsatsen.

2.2 Opstilling af delmål og initiativer for at nå målene

For at kunne virkeliggøre visionen og nå det overordnede mål er det nødvendigt at opstille en række målbare delmål, der tager højde for de nedenfor beskrevne behov:

- Ψ **Øge efteruddannelsesindsatsen på arbejdsmarkedet** og skabe incitamenter for arbejdsmarkedets parter til at bidrage til denne indsats og til at gøre denne efterspørgselsorienteret og dermed mere målrettet.
- Ψ **Flere af en årgang påbegynder en kompetencegivende uddannelse** efter at have taget en formel afgangseksamen fra folkeskolen og eventuelt efter at have gået på ungdomsuddannelse.
- Ψ **Forøgelse af gennemførelsesprocenten i uddannelserne** gennem konkrete bestræbelser og midler på at mindske frafaldet.
- Ψ **Foranledning af en overordnet uddannelsesstruktur - bedre kvalitet og økonomi i uddannelserne** gennem opnåelse af stordriftsfordele, større faglige miljøer, bedre incitamentsstrukturer samt en større behovsstyring af uddannelsesindsatsen.
- Ψ **Fokus på strategiske indsatsområder**, hvor der formodes generet vækst, og hvoraf arbejdskraftefterspørgsel udspringer.

I forhold til hver af disse opstilles en eller flere nye initiativer, som skal spille sammen med allerede igangværende tiltag på uddannelses- og kompetenceudviklingsområdet. Som det vil fremgå figurerer flere af initiativerne under mere end et delmål. Dette er et udtryk for, at en række af problemerne griber ind i hinanden, men også at konkret handling for at opnå et mål på et område kan have positiv virkning på resultaterne på et andet indsatsområde. Med andre ord er der i mange henseender tale om komplicerede problemstillinger, som både kræver en koordineret indsats og forudsætter overvågning af indsatsen for at kunne tilpasse den løbende.

2.2.1 Forøgelse af efteruddannelsesindsatsen på arbejdsmarkedet

Udviklingen på arbejdsmarkedet kan ikke ses isoleret fra indsatsen på uddannelsesområdet. For at opnå de opstillede mål, skal der i fremtiden i højere grad fokuseres på efteruddannelse og livslang læring i arbejdslivet som en nødvendig opfølgning af de udfordringer, erhvervslivet og det øvrige samfund står over for.

Parallelt med bestræbelserne på at forøge optagelsestilgangen som gennemførelsesprocenten på kompetencegivende uddannelser, skal efteruddannelsesindsatsen for den del af arbejdsstyrken forøges, som allerede har tilknytning til arbejdsmarkedet. For personer ramt af

ledighed er det vigtigt, at ledighedsperioder i højere grad udnyttes til opkvalificerende aktiviteter defineret af arbejdsmarkedets parter. Dette vil forbedre de lediges muligheder for at få fast tilknytning til arbejdsmarkedet og samtidigt forbedre arbejdsgivernes muligheder for at få kvalificeret arbejdskraft.

Følgende delmål kan opstilles for indsatsen:

- Bevidstheden om behovet for stadig (efter)uddannelse og kompetenceudvikling skal højnes i befolkningen.
- Etablering af flere kompetencegivende efteruddannelseskurser og lign.
- Forøgelse af den samfundsmæssige produktivitet.
- Bedre økonomiske incitamenter for berørte parter til at gennemføre opkvalificerende tiltag.

For at nå ovenstående delmål foreslås følgende nye initiativer:

- Initiativ 1: Holdningsbearbejdende informationskampagne
- Initiativ 2: Etablering af et realkompetencesystem
- Initiativ 3: Incitamenter til at gennemføre kompetenceudvikling
- Initiativ 9: Individuelle handlingsplaner i arbejdsmarkedsindsatsen

2.2.2 Flere i gang med en uddannelse

Målene på dette område er i høj grad afhængig af, at flest muligt går ud af folkeskolen med en formel kvalificeret afgangsprøve og så vidt muligt er klar til at gå i gang med en uddannelse. Dermed afhænger indsatsen af resultaterne naturligvis af den igangsatte reform af folkeskolen.

Følgende delmål kan opstilles for indsatsen:

- Fordobling af optaget på ungdomsuddannelserne i 2008 i og uden for Grønland.
- Forøgelse af elever/studerende på øvrige kompetencegivende uddannelser i og uden for Grønland.
- Sikring af et tilstrækkeligt antal skolesæder, lærepladser og kollegiepladser, som afspejler det øgede behov i 2008.
- En hurtig og langsigtet planlægning i forhold til anerkendelse af pladsproblemerne og iværksættelsen af løsninger i centraladministrationen bør etableres, så der ikke går unødigt mange år fra problemet er klarlagt til det nødvendige byggeri igangsættes.

For at nå ovenstående delmål foreslås følgende nye initiativer:

- Initiativ 1: Holdningsbearbejdende informationskampagne
- Initiativ 4: Flere i gang med en kompetencegivende uddannelse
- Initiativ 5: Håndtering af uddannelsesindsatsen omkring dobbeltårgang 2008
- Initiativ 6: Flere lærepladser til grundlæggende erhvervsuddannelser
- Initiativ 7: Behov for øget kapacitet
- Initiativ 10: Effektivisering af uddannelserne
- Initiativ 11: Effektmåling og evaluering
- Initiativ 12: Kapacitetsoptimering af små enheder
- Initiativ 13: Tættere kobling mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner

2.2.3 Forøgelse af gennemførselsprocenten

Forøgelse af gennemførselsprocenten og dermed nedbringelse af frafaldet på uddannelserne har høj prioritet. En succesfuld indsats på dette område vil have en positiv effekt både økonomisk, samfundsmæssigt og i forhold til den enkelte.

Følgende delmål kan opstilles for indsatsen:

- Frafaldsprocenterne på alle uddannelser halveres gennem en målrettet indsats - fx forøges den eksisterende 60 % gennemførsel i 2004 til 80 % gennemførsel i 2014.

For at nå ovenstående delmål foreslås følgende nye initiativer:

- Initiativ 1: Holdningsbearbejdende informationskampagne
- Initiativ 6: Flere lærepladser til grundlæggende erhvervsuddannelser
- Initiativ 7: Behov for øget kapacitet
- Initiativ 8: Bedre vejledning på institutionerne for at mindske frafald
- Initiativ 9: Individuelle handlingsplaner i arbejdsmarkedsindsatsen
- Initiativ 12: Kapacitetsoptimering af små enheder
- Initiativ 13: Tættere kobling mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner

2.2.4 Øget effektivitet og kvalitet i uddannelserne

Trods fysisk pladsmangel på enkelte uddannelsesinstitutioner viser en gennemgang af pladssituationen på diverse erhvervsgrunduddannelser, at der er uhensigtsmæssig mange uddannelsespladser, der ikke benyttes fuldt ud. Der er dog ikke en entydig forklaring på dette. Det kan være fordi pladserne i udgangspunktet ikke er blevet besat, eller fordi elever er faldet fra under uddannelsesforløbet.

Følgende delmål kan opstilles for indsatsen:

- Forøgelse og forbedring af erhvervs- og uddannelsesvejledningen for at øge forståelsen for, at uddannelse er en investering i livskvalitet og i den enkeltes velfærd samt for at sikre en mere målrettet og forpligtende søgning til de enkelte uddannelsesinstitutioner.
- Indsats mod frafald på uddannelser gennem bedre vejledning før og under de enkelte uddannelsesforløb.

For at nå ovenstående delmål foreslås følgende nye initiativer:

- Initiativ 1: Holdningsbearbejdende informationskampagne
- Initiativ 8: Bedre vejledning på institutionerne for at mindske frafald
- Initiativ 9: Individuelle handlingsplaner i arbejdsmarkedsindsatsen
- Initiativ 10: Effektivisering af uddannelserne
- Initiativ 11: Effektmåling og evaluering
- Initiativ 12: Kapacitetsoptimering af små enheder
- Initiativ 13: Tættere kobling mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner

2.2.5 Strategiske indsatsområder

Der er behov for, at se på strukturelle forhold omkring uddannelsessystemet og kompetenceudviklingsindsatsen. Der er endvidere behov for, at en øget efterspørgselsorientering gør det naturligt at prioritere nogle sektorer, som er vigtige i forhold til dels at udvikle nøgleerhverv, og

dels at sikre et velfærdsniveau, som står i relation til befolkningens ønsker, de erklærede politiske mål samt samfundets økonomiske formåen.

Inden for følgende sektorer bør der udarbejdes konkrete forslag til uddannelses- og kompetenceudviklingsstrategier:

- Fiskeri- og fødevarersektoren (initiativ 14 –16)
- Bygge- og anlægssektoren (initiativ 17 –18)
- Råstofsektoren (initiativ 19)
- Oplevelses- og serviceerhvervene (initiativ 20 – 21)
- Social- og sundhedssektoren (initiativ 22)
- IKT-området og e-læring (initiativ 23)
- Ledelse, herunder iværksætteri og innovation (initiativ 24)
- Juridisk sagsbehandler

De respektive initiativer er beskrevet overordnet i tabel 5 i kapitel 3 nedenfor, mens en nærmere beskrivelse af initiativerne er gengivet i rapportens bilag.

Disse sektorstrategier vil skulle indgå i en kommende samlet uddannelsesplan. For flere af disse sektorer gælder imidlertid, at der allerede på kort sigt kan igangsættes konkrete initiativer, som ikke bør afvente formulering af mere sammenhængende strategier.

Det er nødvendigt, at relevante interessenter i forhold til hver af disse sektorer bidrager aktivt til udformningen af de nævnte strategiforslag, og at der afsættes ressourcer fra centralt hold til overordnet koordinering heraf såvel politisk som administrativt, herunder med inddragelse af Kompetenceudviklingsrådet til sikring af opnåelse af maksimal nytte af de øgede investeringer i kompetenceudvikling i de kommende år.

3. Økonomisk ramme for øgede investeringer omkring uddannelse

Landsstyret har igennem en omfattende omprioritering i FFL 2005 søgt at skabe det økonomiske fundament for en ekstraordinær uddannelsesindsats. Den økonomiske ramme er todelt. Den ene del tager udgangspunkt i sektorprogrammet for uddannelse og erhvervsudvikling, som aftalt med staten i bloktilskudsaftalen for 2005-2007. Landsstyret har foreslået at forlænge bevillingen til sektorprogrammet ved også at afsætte 25 mio. kr. i budgetoverslagsåret 2008 i FFL 2005 til uddannelsesinitiativ. Udmøntningen af midlerne til sektorprogrammet skal følge de retningslinier der er aftalt med staten.

Derudover foreslår landsstyret, som den anden del af de ekstraordinære bevillinger til uddannelsesområdet, at der afsættes 50 mio. kr. i 2006 og 125 mio. kr. i hvert af årene 2007-2008 som en reserve til uddannelsesinitiativer. Reserven er bredt afsat til et taxametersystem for uddannelsesinstitutionerne og andre nye initiativer i uddannelsessektoren. Nedenstående tabel 4 viser den ekstraordinære økonomiske ramme.

Tabel 4: Den økonomiske ramme til ekstraordinære uddannelsesinitiativ i FFL 2005

	FFL 2005	BO 2006	BO 2007	BO 2008
Sektorprogram for Uddannelse og Erhvervsudvikling	25,0	25,0	25,0	25,0
Reserve til uddannelsesinitiativer	0,0	50,0	125,0	125,0
Ramme i alt	25,0	75,0	150,0	150,0

Nærværende rapport "Fremgang gennem uddannelse og kompetenceudvikling" er landsstyrets oplæg til udmøntning af ovenstående bevillinger og arbejdsplan for samme.

Det kan oplyses, at der i den strukturpolitiske pulje for 2004 er afsat en bevilling på kr. 18,2 mio. til udmøntning af en form for indledende forberedelse af nye tiltag indenfor den ekstraordinære indsats på uddannelses- og erhvervsområdet. Den strukturpolitiske pulje i 2004 vil kunne anvendes til projekter, hvor der er behov for en hurtig indsats allerede fra indeværende år. Af den samlede bevilling på kr. 18,2 mio. er der på nuværende tidspunkt udmøntet kr. 11.542.000 kr. Dette betyder at der i 2004 endnu er mulighed for at udmønte projekter for samlet i alt kr. 6.658.000.

I forbindelse med udmøntningen af den strukturpolitiske pulje er de i tabel 5 nævnte initiativer 18 ARTEK, 19 Mine- og entreprenøruddannelsen, 22 social- og sundhedshjælperuddannelse og 25 juridisk sagsbehandleruddannelse blevet tilgodeset. Som følge af dette vil social- og sundhedshjælperuddannelsen og juridisk sagsbehandleruddannelsen i forbindelse med udmøntningen af sektorprogrammet skulle prioriteres.

Endvidere kan det oplyses, at projekter, for hvilke der i tabel 5 er anført et beløb i 2004, vil udløse en bevillingsansøgning for indeværende år over den strukturpolitiske pulje.

De initiativer, som foreslås igangsat først, er alle karakteriseret ved at kunne forøge volumen på de enkelte uddannelsessteder ved hurtige og forholdsvis enkle tiltag. Initiativer, som kræver større forandringer og længere planlægning vil blive præsenteret løbende, når projekterne tager endelig form.

Tabel 5: Initiativoversigt

Initiativer	FL	FFL	FFL	FFL	FFL
	2004	2005	2006	2007	2008
6 Flere lærepladser til grundlæggende erhvervsuddannelser	0,1	0,4	0,15	0,05	0,05
8 Bedre vejledning for at opnå mindre frafald	0,5	1,7	2,0	2,0	2,0
13 Tættere kobling af uddannelsen i virksomhed og uddannelsen på skole		0,2	1,2	0,4	0,4
15a Specialarbejderuddannelse indenfor fiskeindustrien		4,0	4,0		
19 Mine- og entreprenøruddannelsen		1,4	1,4	1,4	1,4
21 Uddannelse indenfor husflid og kunsthåndværk*		0,0	1,6	1,95	1,95
22 Social- og sundhedsuddannelsen		3,2	3,2	3,2	3,2
23 IKT og e-læring	1,94	1,97	1,97	1,97	1,97
24 Lederuddannelse*		0,0	2,0	2,0	2,0
25 Juridisk sagsbehandleruddannelse		3,40	2,5	1,6	
I alt	2,54	16,27	20,02	14,57	12,97
Finansieret via sektorprogram		16,27	16,42	10,62	9,02
* Finansieret via uddannelsesreserve			3,60	3,95	3,95
Følgende beskrevne tiltag afholdes indenfor allerede eksisterende bevilling					
2 Etablering af realkompetencesystem		u.t.	u.t.	u.t.	u.t.
9a Uddannelse af vejlederne		3,0	3,0	3,0	3,0
10 Effektivisering af uddannelserne – uddannelsesstruktur		u.t.	u.t.	u.t.	u.t.
11 Effektivisering i uddannelserne og effektmåling og evaluering		0,3	0,3	0,3	0,3
15b Specialarbejderuddannelse indenfor fiskeindustrien		2,0	2,0		
17 Bygge- og Anlægssektoren		u.t.	u.t.	u.t.	u.t.
Følgende beskrevne tiltag undersøges nærmere					
1 Informationskampagne for Uddannelse		u.t.	u.t.	u.t.	u.t.
3 Bedre incitamenter til at gennemføre kompetenceudvikling for aktørerne		u.t.	u.t.	u.t.	u.t.
4 Flere i gang med en kompetencegivende uddannelse		u.t.	u.t.	u.t.	u.t.
5 Håndtering af uddannelsesindsatsen omkring dobbeltårgang i 2008		u.t.	u.t.	u.t.	u.t.
7 Kapacitetsproblemer		u.t.			
9b Individuelle handlingsplaner		u.t.	u.t.	u.t.	u.t.
12 Kapacitetsmåling af små enheder		u.t.	u.t.	u.t.	u.t.
14 Strategi for uddannelser omkring fiskeriet og dele af fiskeindustrien		u.t.	u.t.	u.t.	u.t.
16 Kompetenceudvikling indenfor for fødevarer- og serviceerhverv		u.t.	u.t.	u.t.	u.t.
18 ARTEK		u.t.			
20 Arctic Tourism - Guide & Adventure Academy		u.t.	u.t.	u.t.	u.t.

u.t. = uden tal. Betegnelsen dækker over, at der stadig foregår en nærmere undersøgelse af projektets omfang og de heraf afledte bevillingsmæssige konsekvenser.

3.1 Anlægsudgifter og behov

En udmøntning af en ekstraordinær uddannelsesindsats må nødvendigvis betyde, at der skal fokuseres på uddannelsesområdet fysiske rammer for at klarlægge kapaciteten med henblik på en vurdering af behovet for yderligere anlægsinvesteringer til udvidelse af uddannelsesinstitutioner samt kollegier til de studerende. Det er dog ikke muligt på nuværende

tidspunkt at fastslå det faktiske behov for udvidelse af anlægsmassen, da dette er afhængig af initiativerne for uddannelse og kompetenceudvikling og dermed muligheden for at udvide produktiviteten indenfor den allerede eksisterende anlægsmasse.

Det kan der oplyses, at der i finanslovsforslaget for 2005 er afsat en bevilling i 2005 på kr. 25,5 mio. og i 2006 kr. på 13,8 mio. til kollegiebyggeri. For 2007-2008 er der ikke afsat nogen bevilling. Behovet for ekstra kollegiebyggerier skal derfor indgå i den fortsatte indsats på uddannelses- og kompetenceudviklingsområdet.

Endvidere kan det oplyses, at der i forbindelse med udmøntning af midler fra den strukturpolitiske pulje i 2004 blev bevilget kr. 2,0 mio. til en ny projektering samt forberedelse til udbud af en udvidelse af handelsskolen i Nuuk samt kr. 2,2 mio. til forberedelse af et udbud af en udbygning og ombygning af Bygge- og Anlægsskolen i Sisimiut. Dette betyder, at der er et finansieringsbehov på i alt ca. kr. 60 mio. til henholdsvis en løsning af pladsproblemerne for handelsskolen i Nuuk og for Bygge- og Anlægsskolen i Sisimiut.

Udfra de begrænsede afsatte anlægsmidler og det behov, der tegner sig i fremtiden skal anlægsovervejelser indgå i det videre arbejde med uddannelses- og kompetenceudvikling.

4. Planlægning, styring og opfølgning

Strukturovervågning er overvågning af samfundets strukturer - altså de byggesten, der bærer et samfund. Behovet for at indføre effektive overvågningssystemer ligger i nødvendigheden af at give beslutningstagerne sikker viden om udviklingen i samfundet og dermed muligheder for at skabe dynamisk udvikling i økonomien. Desuden skal strukturovervågning dokumentere, om de politiske initiativer virker efter hensigten.

For at opnå større økonomisk uafhængighed har landsstyrets politisk-økonomiske beretning 2004 fastslået vigtigheden af, at kunne følge effekten nøje af nye politiske eller strategiske initiativer. Når man ønsker at påvirke adfærdsmønstre kan en hurtig indsats især være nødvendig, hvis indsatserne ikke virker efter hensigten. Strukturovervågning skal netop sikre en tilvejebringelse af handlingsorienteret viden med henblik på tilpasning eller løbende justering.

Strukturovervågning på arbejdsmarkedet skal identificere udfordringer og problemer samt give viden om behovet for og placeringen af en forstærket indsats. Desuden kan en solid strukturovervågning sikre viden om målgrupper for politiske initiativer og de redskaber, der skal tages i anvendelse. Herigennem er det hensigten at kvalificere uddannelses- og kompetenceudviklingsindsatsen.

Behov for uddannelse kan ikke udledes af statistikker, der alene registrerer gårsdagens produktion. Det er eksempelvis ikke nok at vide, hvor mange man uddannede i går, men lige så vigtigt er det at estimere, hvor mange man skal uddanne i dag og i morgen. Behovsvurderingen skal derfor ikke alene tage afsæt i kortsigtede ønsker, men også de mere langsigtede ønsker og behov, fordi uddannelsesprocesser tager tid.

Et naturligt sted at formidle resultaterne af strukturovervågningen vil være i Kompetenceudviklingsrådets årsberetninger, ligesom relevante data fra overvågningen er anvendelige i forbindelse med formulering af aktivitetstal og opfølgning på disse i de årlige finanslove.

4.1 Databehov

Som det vil observeres ved læsningen af nærværende rapport går én overordnet mangel igen: manglen på valid data, statistik og analyse af samme. Mange beregninger foretaget og brugt i rapporten er derfor taget fra ikke offentliggjorte kilder eller fra interne beregninger i de enkelte direktorater, som vurderes troværdige, men ikke nødvendigvis er blevet sammenholdt med andre kilder.

Manglen på valid data og statistik er et generelt og væsentlig problem i centraladministrationen, idet man tvinges til at arbejde ud fra estimeringer og "fornemmelser" frem for faktuel statistik og beregninger. Det er i sig selv fundamentalt, at man får oprettet et centralt organ for behandling af statistik og data i en fælles form i alle af centraladministrationens ressortdirektorater – i naturligt samarbejde med Grønlands Statistik.

Umiddelbart kan man hævde, at der mangler statistik på alt. Dette er dog ikke helt tilfældet, idet man ved samarbejde ressortdirektoraterne imellem kan finde brugbar data. Der er dog behov for overblik over eksisterende materiale, som dernæst bør sammenkøres i en eller anden form.

Helt konkret i denne arbejdsmarkeds-, uddannelses-, og kompetenceudviklingsammenhæng mangles data på følgende områder, som bør etableres snarest muligt:

- Folkeskolen:
  - Præcis viden om og analyse af folkeskoledata. Bl.a. hvor mange elever, der er på afgangsprøveniveau; hvor mange der tager en afgangsprøve; og omkring vejledningsindsatsen i folkeskolen hvor mange der kommer direkte i uddannelse efter afgangsprøve mm.
  - En præcis viden om, analyse af samt prognose over "2008-problematikken".
- Strukturovervågning af arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet:
  - Uddannelsesefterspørgsel på arbejdsmarkedet ud fra samarbejde med erhvervet, arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet.
  - Undersøgelse og analyse af internationale uddannelsesniveauer og uddannelseskraav med henblik på at optimere det grønlandske uddannelsessystem og gøre det konkurrencedygtigt.
- Fælles (og centralt udstukne) regler og rammer for uddannelsesregnskab, således der kan opnås konvertibel, sammenlignelig og sund uddannelsesøkonomi uddannelsesinstitutionerne i Grønland imellem.
- Valide tal på den grønlandske arbejdsstyrke mm.
- Tal på andel af befolkning på overførselsindkomster mm.

Handlingsplan for strukturovervågning

- Etablering af en servicefunktion i 2005, som skal kunne foretage analyser til brug for strukturovervågning omkring blandt andet arbejdsmarkedet (videreudvikling af SULIAQ – i kobling med blandt andet Grønlands Erhvervsregister og andre relevante databaser). Analysefunktionen vil gøres tilgængelig for direktorater m.v., som ikke selv har en sådan kapacitet.
- Etablering af hjemmesideportal målrettet arbejdsindsatsen og den dertil hørende kompetenceudviklingsindsats, der skal omfatte nødvendige informationer og brugere.

4.2. Handlingsplan

- Primo oktober landsstyret behandler ændringsforslag til FFL 2005
- 14. oktober 2004 – møde i KUR, drøftelse af plan og hovedlinjer samt proces
- Ultimo oktober 2004 – vedtagelse af finansloven for 2005
- Primo februar 2005 – forslag til samlet plan for kompetenceudvikling 2006-2009.
- Februar/marts 2005 – Afholdelse af Uddannelsespolitisk seminar v. KIIP
- Maj-juni 2005 – FFL 2006 godkendes af landsstyret.
- November 2005 – vedtagelse af finansloven for 2006

Kobling af indikatorer for delmål om generelt flere uddannede med de foreslåede initiativer					
Initiativ	Effekt på delmål	Forøgelse af uddannelses-kapacitet	Flere i gang med uddannelse	Forøgelse af gennemførelses-procenten	Øget effektivitet og kvalitet
Initiativ 1: Holdningsbear. informationskampagne			X	X	X
Initiativ 2: Realkompetencesystem på arbm.		X		X	X
Initiativ 3: Bedre incitamenter			X	X	X
Initiativ 4: Flere i gang med komp.givende udd.		X	X		X
Initiativ 5: Dobbeltårgang 2008		X			X
Initiativ 6: Flere lærepladser til grundl. erhv.udd.			X	X	X
Initiativ 7: Behov for øget kapacitet		X	X		X
Initiativ 8: Bedre vejledning på institutionerne				X	X
Initiativ 9: Individuelle handlingsplaner			X	X	X
Initiativ 10: Effektivisering af uddannelserne		X			X
Initiativ 11: Effektmåling og evaluering					X
Initiativ 12: Kapacitetsoptimering af små enheder		X			X
Initiativ 13: Tættere kobling mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner			X	X	X

Kobling af indikatorer for delmål for strategiske indsatsområder med de foreslåede initiativer					
Initiativ	Effekt på delmål	Forøgelse af uddannelses-kapacitet	Flere i gang med uddannelse	Forøgelse af gennemførelses-procenten	Øget effektivitet og kvalitet
Initiativ 14: Strategi for uddannelser omkring fiskeriet og dele af fiskeindustrien			X	X	X
Initiativ 15: Specialarbejderuddannelse for fiskeindustrien		X	X	X	X
Initiativ 16: Kompetenceudvikling indenfor fødevarer- og serviceerhverv		X	X		X
Initiativ 17: Bygge- og anlægssektoren		X	X	X	
Initiativ 18: ARTEK		X	X		X
Initiativ 19: Råstofudvinding		X	X		X
Initiativ 20: Arctic Tourism – Guide & Adventure Academy		X	X		X
Initiativ 21: Uddannelse indenfor husflid og kunsthåndværk		X	X		X
Initiativ 22: Sundhed og socialektoren		X	X		X
Initiativ 23: Udbredelse af IKT og E-læring på uddannelsesinstitutionerne		X	X	X	X
Initiativ 24: Etablering af et ledelsesakademi		X	X	X	X
Initiativ 25: Juridisk sagsbehandlerudd.		X	X		X

5. Beskrivelser af foreslåede initiativer

Initiativ 1: Holdningsbearbejdende informationskampagne

Formål

- Igangsættelse af informationskampagne for at fremme holdningen til uddannelse i hele samfundet. Den generelle viden om uddannelse skal fremmes og fokus skal skabes på de afledte positive effekter af uddannelse (for individet, familier, det nære lokalsamfund og samfundet som helhed).

Handlingsplan

- Etablering af projektsekretariat; udarbejdelse af første markedsundersøgelse; udarbejdelse af kampagnemanualer; og fokusartikler i landsdækkende medier.
- Implementering af manualer; træning af lokale aktører, herunder en gruppe unge, der kan udgøre rollemodeller; borgermøder, fyraftensmøder, temamøder og temaundervisning; etablering af infolinie og portal; faglige artikler om koblingen mellem folkesundhed, livskvalitet og uddannelse; spots i elektroniske medier; interviews; udarbejdelse af info-materialer og spil til undervisning mm.
- Markedsundersøgelse nr. 2; evaluering og afrapportering; overdragelse af manualer til KIIP og INSP.

Aktører

- Projektsekretariat i samarbejde med Hjemmestyrets Informationskontor.
- Relevante institutioner; lærere i grundskolen og på videregående uddannelser, foreninger, arbejdsmarkedets parter, KANUKOKA, kommuner og bygderåd
- Medier i Grønland; KNR, lokalradio, aviser og lign.

Milepæle

- Ultimo 2004: Nedsættelse af projektsekretariat; første markedsundersøgelse; enkelte fokusartikler i landsdækkende medier
- 2005-2006: Løbende afrapportering og manualskrivning.
- Ultimo 2006: Markedsundersøgelse nr. 2 og endelig afrapportering. Overdragelse af manualer til KIIP og INUPI

Økonomi

Det er vigtigt at fastslå, at midlerne til en bearbejdende holdningskampagne ikke alene skal afhænge af hjemmestyrefinansiering, da kommuner, alle samfundsorganisationer og samfundsinstitutioner, arbejdsmarkeds parter m.fl. skal inddrages i ejerskab såvel som ansvar for en holdningsbearbejdelse. Derfor skal midler til en holdningskampagne i en vis grad findes eksternt.

År/midler fra sektorprogram	2004	2005	2006	2007
Mandetimedforbrug	-			
Rejser	-			
Materialer, møder, mv.	-			
I alt	-			

Initiativ 2: Etablering af et realkompetencesystem

Handlingsplan

- Der skal udarbejdes retningslinier og pointsystem for, hvilke kurser og kursusmoduler, der accepteres som reelt kompetencegivende med henblik på anerkendelse som faglært ud fra konkrete forsøgsprojekter for kompetenceudvikling mellem virksomheder, kommuner og hjemmestyre.

Aktører

- Konkrete arbejdsgivere.
- KIIIP, INSP og Råstofdirektoratet.
- Brancheskolerne.
- Kompetenceudviklingsrådet og AEB-nævnet.

Milepæle

- Primo 2005: fastlægnings af retningslinier i forbindelse med evaluering af Royal Greenland Academy.
- Sikring af retningslinier for anerkendelse af realkompetencer i forbindelse med etablering af kurser for minearbejdere.

Økonomi

- Den forbundne økonomi i etableringen af et realkompetencesystem skal dels findes inden for eksisterende, dels integreres i initiativ nr. 15 og initiativ nr. 19.

Bemærkninger

I forlængelse af erfaringerne fra initiativet skal der i samarbejde mellem brancheskoler, uddannelsesinstitutioner og erhvervslivet søges udarbejdet og implementeret kompetencegivende efteruddannelseskurser også inden for andre sektorer. Målet er, at ansatte efter et vist antal kurser opnår point nok til at kalde sig specialarbejder og/eller gennem erfaring og anciennitet inden for området opnår point nok til at kalde sig faglært indenfor branchen. Der er positive meldinger fra erhvervslivet om en sådan ordning, som skal udvikles med udgangspunkt i branchernes viden og behov.

Initiativ 3: Bedre incitamenter til kompetenceudvikling for aktørerne

Handlingsplan

- Afdækning af økonomiske samspilsproblemer mellem uddannelsesydelse og bistandsydelse for den enkelte, så uddannelse kan betale sig. Evaluering af AEB-forordningen.
- Uddannelsesinstitutioner og –aktiviteter skal i fremtiden være kendetegnet ved højere grad af driftsmæssig selvforvaltning samt en mål- og rammestyring byggende på resultatkontrakter. Indførelse af kompetenceudviklingsregnskaber for institutioner.
- Udarbejdelse af et præmieringssystem for uddannelsesinstitutionerne, der nedbringer frafaldsprocenten og højner gennemførelsesprocenten for studerende uden at gå på kompromis med kvaliteten.
- Etablering af præmieringssystem for de virksomheder, der gør en indsats for kompetenceudvikling af medarbejdere.
- Indførelse af kompetenceudviklingsregnskaber for virksomheder og institutioner, der afspejler den årlige indsats på kompetenceudviklingsområdet.

Aktører

- Arbejdsmarkedets parter og KANUKOKA.
- INSP, KIIP og relevante institutioner.

Milepæle

- Ultimo 2004: kommissorium for en styregruppe med tre underliggende arbejdsgrupper, der skal komme med forslag til, hvordan man etablerer en "decentralisering/ændret rollefordeling" mellem KIIP og dets underliggende institutioner.
- September 2004: igangsættelse af det 2-årige projekt.
- Efterår/vinter/forår 2004/2005: fremlæggelse af udkast til resultatkontrakter - herunder et ændret bevillingssystem evt. i form af et præmieringssystem - for de enkelte uddannelser til KIIP's godkendelse.
- Januar 2006: etablering af en arbejdsmarkedsordning til afløsning for takstmæssig hjælp ordningen til ikrafttrædelse, som indeholder rettigheder og pligter i forhold til opkvalificeringstiltag i ledighedsperioder
- Maj 2005: udarbejdelse af model for kompetenceudviklingsregnskaber

Økonomi

En ny arbejdsmarkedsordning indarbejdes i de kommende finanslove. Tidligst i FFL 2006. En eventuel reform af AEB-forordningen kan få konsekvenser på FFL 2007.

Initiativ 4: Flere i gang med en kompetencegivende uddannelse

Handlingsplan

- Det fremtidige uddannelsesbehov kortlægges.
- Kobling til forslag til sektorstrategier omkring uddannelse.
- Vurderinger af initiativer til forøget uddannelsesvolumen foretages.
- Konkrete initiativer udarbejdes til godkendelse.
- Initiativerne implementeres.
- Løbende evaluering af effekt og opnåelse af mål.

Aktører

- KIIP og INSP er fælles omkring afdækningen af uddannelsesbehovet.
- Inddragelse af Kompetenceudviklingsrådet.
- Inddragelse af uddannelsesinstitutionerne, brancheudvalg og uddannelsesråd.
- ØD medvirker ved økonomiske forhold.

Milepæle

Helt oplagte og akutte uddannelses tiltag:

- Ultimo 2004: kortlægning af uddannelsesbehov igangsættes. Fremlægger primo 2005.
- Vurderinger af initiativer til forøget volumen foretages med start fra marts 2005.
- Udarbejdelsen af konkrete initiativer april-maj 2005.
- Implementering af konkrete initiativer samt evaluering af effekt og mål 2005 og fremefter.

For de øvrige uddannelsesområder bliver processen mere rolig og forskudt et år i forhold til de akutte tiltag.

Økonomi

Afhænger af en nøjere planlægning og prioritering af de forskellige behov. Indgår i kommende finanslovsforslag.

Initiativ 5: Håndtering af uddannelsesindsatsen omkring dobbeltårgang i 2008

Handlingsplan

- Det skal undersøges, hvilket reelt kapacitetsbehov, der bliver omkring "dobbeltårgang 2008" (behovet på uddannelsesstederne og på kollegieområdet).
- Det skal undersøges, hvilken betydning en eventuel indførelse af et frit geografisk uddannelsesvalg på gymnasieområdet vil have på kapacitetsproblemet, herunder om det økonomisk tekniske samarbejde, som blev indgået mellem Grønland, Danmark og USA august 2004 kan udløse initiativer med positiv indflydelse på problemet.
- Det skal undersøges, hvilken betydning en spredning af optaget af dobbeltårgangen over to år ved flere efterskoleophold i år 2008 vil have på kapacitetsproblemet.
- Det skal undersøges og afdækkes, hvorvidt små eksisterende enheder kan gøres større i uddannelsesvolumen ved eksempelvis omlægning, integration med andre enheder, flytning, nedlæggelse eller lignende i forhold til opnåelsen af større fagligt miljø.
- Der skal udarbejdes en rapport indeholdende konkrete tiltag til afhjælpning af "2008-problematikken".

Aktører

- Projektgruppen
- KIIIP
- Relevante institutioner og berørte uddannelsesråd / brancheudvalg

Milepæle

- Ultimo 2004: projektgruppe nedsættes for at afdække uddannelsesinstitutioners kapacitetsbehov samt udarbejde forslag til afhjælpning af "2008-problematikken".
- 1. september 2005: rapport med konkrete forslag og udførlige økonomiske beregninger foreligger til Landstingets efterårssamling 2005.

Økonomi

- De konkrete forslag til løsning af kapacitetsproblemet vil indgå i FFL 2006.

Initiativ 6: Flere lærepladser til grundlæggende erhvervsuddannelser

Handlingsplan

- Fra optagelsen i 2006 og fremefter, i takt med at optaget øges gennem større uddannelsesvolumen, vil der inden for enhver branche være et tilstrækkeligt antal lærepladser.
- Nedsættelse af en projektgruppe, der skal udforme konkrete initiativer til tilvejebringelsen af flere lærepladser indenfor de grundlæggende erhvervsuddannelser. Herunder skal der ses på etablering af en internetbaseret lærepladsbank med oplysninger om virksomheder og lærepladssøgende elever.
- Strukturovervågning baseret på relevante redskaber som registerstatistik af beskæftigelse, data om tilkaldt arbejdskraft, ledighedsstatistik, optag, fremmøde og frafald af elever, tilbagemeldinger om behov fra virksomheder mm.

Aktører

- Ekstern konsulent som styrende for processen.
- Arbejdsmarkedets parter
- De enkelte arbejdsgivere/virksomheder
- Kompetenceudviklingsrådet
- Lokale Erhvervsskoler (kommunerne)
- Brancheskoler, uddannelsesinstitutioner, brancheudvalg og uddannelsesråd

Milepæle

- Ultimo 2004: Projektgruppe – ledet af KIIP – nedsættes med repræsentanter for alle brancheområder. Kommissorium udarbejdes.
- Ultimo 2004: evt. ansættelse af en konsulent til udførelsen af undersøgelse.
- April 2005: Handlingsplan for hovedprojekt opstilles med fokus på hhv. tværgående som brancherettede initiativer.
- Juni/juli 2005: opstilling af handlingsplan inden for hvert brancheområde.
August/september 2005: Initiativerne beskrives og udarbejdes i detaljer.
- Initiativerne optages til forhandling og godkendes i de respektive organer med mandat hertil - FFL 2006).
- Januar 2006: implementering
- 2007-2008: projektgruppe evaluerer og afgiver rapport

Økonomi

- Til udviklingsarbejde i projektgruppen indgår hhv. midler til arbejdsmødeaktivitet samt eventuel ekstern konsulentbistand og til udvikling af centralt lærepladsregister. Disse midler søges fundet inden for eksisterende rammer og/eller eksternt.

	FFL04	FFL05	FFL06	FFL07	FFL08
Udviklingsarbejde i projektgruppe (kr.)	100.000	200.000	50.000	50.000	50.000
Lærepladsregister (evt. www.) – udvikling og brug (kr.)	-	200.000	100.000	-	-
I alt (kr.)	100.000	400.000	150.000	50.000	50.000

Initiativ 7: Behov for øget kapacitet

Handlingsplan

- Analyse af det reelle arealbehov i en fremtidig uddannelsesstruktur på uddannelsesinstitutionerne såvel som kollegier. De fysiske rammer gøres til en aktiv parameter i udformningen af tiltag til forøgelse af uddannelsesvolumen inden for hver branche og uddannelsesinstitution.
- Lejemål, køb og nybyggeri og økonomiske beregninger heraf skal på områder, hvor forøgelse i uddannelsesvolumen fordrer det, indgå i planlægningen.
- Der skal etableres en hurtig og effektiv sagsgang på kapacitetsområdet, så godkendte uddannelsestiltag ikke sinkes eller forhindres ved manglende beslutning om lejemål, køb eller bygningsudvidelser.
- Der skal etableres et effektivt effektmålings- og evalueringsapparat konvertibelt med internationale effektmålings- og evalueringsredskaber for at sikre et solidt fundament for prioriteringer af ovennævnte.
- Prioritering af, hvilke uddannelser, der er hensigtsmæssige, kvalitativt som økonomisk, at tage i Grønland og/eller i udlandet. Dette skal ses i et både/og perspektiv.
- Kobling af dette initiativ til initiativ nr. 12 om kapacitetsoptimering af små enheder.

Aktører

- KIIP
- Relevante uddannelsesinstitutioner
- Uddannelsesinstitutionernes uddannelses- og/eller brancheråd

Milepæle

- Primo 2005: kontakt til relevante aktører om iværksættelsen af undersøgelse.
- Februar-marts 2005: Undersøgelse og analysearbejde starter.
- August-september 2005: Analysearbejde er gennemført.
- September 2005: Konkrete planer for hvert enkelt enhed/hver uddannelse opstilles.
- Landsstingets Efterårssamling 2005: Økonomiske konsekvenser indarbejdes om muligt som ændringsforslag til FFL 2006.
- Undervisningsstart 2007 (august): alle mål skal være opfyldt.

Økonomi

Afsatte midler til analysearbejde formodes at falde ind under KIIP's og institutionernes egne bevillinger bortset fra behovet for møder og evt. konsulentbistand.

Bemærkninger

I dag eksisterer kapacitetsproblemer inden for enkelte uddannelser. Ved en massiv forøgelse af uddannelsesvolumen vil udfordringerne med de fysiske rammer blive langt større med mindre man – nok lidt utopisk – forestiller sig, at hele tilvæksten sker gennem henholdsvis at sende de uddannelsessøgende ud af landet og fylde eksisterende klasser op.

Initiativ 8: Bedre vejledning på institutionerne for at mindske frafald

Handlingsplan

- Der nedsættes en styregruppe med repræsentanter fra hver af nedennævnte aktørgrupper, som virker i hele sektorprogramperioden (2004-2007) bl.a. som en form for evaluerings- og databehandlingsinstans.
- Styregruppen udarbejder en overordnet tids- og handlingsplan for halvering af frafald på alle uddannelser. Repræsentanterne fra hver uddannelsesinstitution mødes to gange om året og inddrager sit bagland primært gennem mail- og brevkorrespondance (evt. gennem et debatforum i ATTAT). Arbejdet skal også inddrage erfaringer med den vejledningsindsats, der finder sted i folkeskolen, herunder fra elevernes udarbejdelse af individuelle handlingsplaner.
- Handlingsplan med konkrete projektbeskrivelser og budgetter implementeres hurtigst muligt efter fremlæggelse.

Aktører

- Vejledergrunduddannelsen (Handelsskolen, Nuuk)
- Vejlednings- og introduktionscentre (= lokale erhvervsskoler)
- Læresteder (erhvervslivet)
- Uddannelsesinstitutionerne herunder:
  - Brancheskolerne og regionale erhvervsskoler
  - Institutioner med mellemlange og videregående uddannelser

De enkelte uddannelsesinstitutioner skal frembringe resultaterne i naturligt samarbejde med de relevante institutioner.

Milepæle

- Ultimo 2004: en styregruppe nedsættes
- December 2004: Kommissorium for styregruppe udarbejdes i samarbejde med de relevante direktorater (KIIP, INSP) og styregruppen.
- 1. januar 2005: Kommissorium er færdig
- 1. januar 2005: Overordnet tids- og handlingsplan for styregruppe foreligger.
- Forår 2006: implementering af projekter.

Økonomi

Der foreslås afsat midler fra sektorprogrammet dels til udvikling og til en øget vejledningsindsats på institutionerne.

År/midler fra sektorprogram	2004	2005	2006	2007
Udviklingsprojekter	0,5 mio. kr.	0,8 mio. kr.	1,0 mio. kr.	1,0 mio. kr.
Vejledningsindsats		0,9 mio. kr.	1,0 mio. kr.	1,0 mio. kr.
I alt	0,5 mio. kr.	1,7 mio. kr.	2,0 mio. kr.	2,0 mio. kr.

Initiativ 9: Individuelle handlingsplaner i arbejdsmarkedsindsatsen

Handlingsplan

- Uddannelse af vejledere med henblik på varetagelse af individuelle handlingsplaner i vejledningsindsatsen på de lokale vejlednings- og introduktionscentre.
- Opkvalificering af vejlederne på de lokale vejledningskontorer, så vejledningsindsatsen ifht. at imødekomme behov og forventninger fra de vejledningssøgende kan varetages, begrundes og udvikles optimalt.
- Udformning af et samlet undervisningsforløb, som alle skal igennem, eller udformning af et modulopbygget uddannelsesforløb.
- Udarbejdelse af individuelle handlingsplaner for unge, ledige og personer med omskolingsbehov. Løbende dialog med arbejdsmarkedets parter lokalt og regionalt om behov.

Aktører

- INSP (ansvarlig - evt. udlicitering til Handelsskolen, Nuuk)
- KIIP
- Konsulenter
- Kommunerne og arbejdsmarkedets parter lokalt

Milepæle

- Første kursus opstart ca. 1. februar 2005
- At uddanne minimum 2 personer i kommunerne til at lave individuelle handlingsplaner og uddanne ca. 34 til at lave individuelle handlingsplaner i løbet af de kommende 2 år.
- Udarbejdelse af Individuelle handlingsplaner fra andet halvår 2005.

Økonomi

- Udgifterne til gennemførelsen af kurserne vil helt eller delvist kunne dækkes via hovedkonto 40.11.03 "vejlederuddannelse".
- Eventuelt behov for ekstra vejledere til vejlednings og introduktionscentrene i de enkelte kommuner afdækkes.

Bemærkninger

Undervisningen inden for rammerne af ovennævnte initiativ vil så vidt muligt også være produktorienteret, så uddannelsen også tjener som forum for erfaringsudveksling og præsentation af de "værktøjer" i form af handleplaner, præsentationsmateriale mv. der anvendes i vejledningen. Formålet er at udvikles et standardmateriale af en høj kvalitet, der efterfølgende kan anvendes i samtlige vejlednings- og introduktionscentre.

Initiativ 10: Effektivisering af uddannelserne - uddannelsesstruktur

Handlingsplan

- Der etableres en overordnet uddannelsesstruktur med udgangspunkt i en central udviklings- og koordineringsenhed. Denne skal indeholde:
  - 1) Uddannelses- og arbejdsmarkedsøkonomisk information (statistik, økonomiske overvejelser og beregninger mm.);
  - 2) strukturovervågning (behov for uddannelser, dialog mellem Landsstyrets direktorater, kommuner, uddannelsesinstitutioner, arbejdsmarkedet m.fl.);
  - 3) kapacitetsoverblik;
  - 4) analysekapacitet, blandt andet i forhold til udformning incitamentsstrukturer på uddannelses- og arbejdsmarkedsområdet til planlægning og udvikling.
- Der etableres økonomiske og ressourcemæssige 'normer' for uddannelses- og kompetenceudviklingsaktiviteterne (en fælles regnskabsramme) med:
  - 1) redskaber til opstilling af budget for timeforbrug til undervisning;
  - 2) beregning af forhold mellem fx undervisnings- og arbejdstimer;
  - 3) beregning af institutionstimer til efteruddannelse af personalet;
  - 4) beregning af institutionstimer til sygdoms- og/eller vikarudgifter;
  - 5) beregning af institutionstimer til vejledning og lærepladskontakt;
  - 6) beregning af udviklingsressourcer til nye grønlandske uddannelser mm.

Aktører

- KIIP
- Studieforberevende uddannelser og brancheskoler
- Mellemlange og videregående uddannelse
- De lokale erhvervsskoler / job- og vejledningscentrene i kommunerne.

Milepæle

- Januar 2005: nedsættelse af udviklingsgruppe.
- Forår 2005: involvering af relevante interessenter og aktører
- September 2005: fremlæggelsen af udviklingsgruppens resultater.

Økonomi:

Midlerne til etablering af et sådan regnskab forventes dækket af den eksisterende driftsøkonomi/udviklingsøkonomi i Hjemmestyret og relevante finanslovskonti.

Initiativ 11: Effektmåling og evaluering

Handlingsplan

- Der skal etableres redskaber til at foretage en effektmåling af reformerede uddannelser for at:
  - 1) identificere parametre, som skal indgå i måleprocessen;
  - 2) identificere metoder til måling;
  - 3) identificere hvilke uddannelser, der skal medtages;
  - 4) foretage resultatbeskrivelser/evalueringer og
  - 5) foretage justeringer ud fra evalueringerne.

Således sikrer man en løbende justering og evaluering af tiltag i uddannelsessystemet, som kan kobles på etableringen af en overordnet uddannelsesstruktur. På denne måde opnår man først den nødvendige overvågning og effektivisering af uddannelsessystemet og på sigt kvalitet i uddannelserne ved optimering af kapaciteter, udførelse af de nødvendige tiltag ifht, at skabe stærke faglige miljøer mm.

Aktører

- KIIP
- Brancheskoler
- Studieforberevende uddannelser
- Mellemlange videregående uddannelse
- Videregående uddannelser
- De lokale erhvervsskoler/ job- og vejledningscentre i kommunerne.

Milepæle

- Udviklingsarbejdet forud gøres frem til sommeren 2005, hvor målingerne påbegyndes.
- Resultatbeskrivelser deles i to tempi:
  - i) For åbenlyse svagheder, der giver justeringsforslag til efterfølgende sæson.
  - ii) Samt effektmåling over de tre første færdige årgange for hver uddannelse.

Økonomi:

Til udvikling af måleredskaber, til evalueringsprocessen, bearbejdning og justeringsanbefalinger afsættes årligt kr. 300.000,- fra år 2005.

Bemærkninger

En mere effektiv uddannelsesstruktur stiller blandt andet krav om

- en ensartet behandling og styring af uddannelsesøkonomien dels på de enkelte uddannelsesinstitutioner, dels i offentligt regi;
- en langtidspanlægning af uddannelsesstruktur og andre tiltag;
- en optimering af eksisterende kapacitet og
- en vurdering af eventuelle tiltag til strukturændringer mm.

Initiativ 12: Kapacitetsoptimering af små enheder

Handlingsplan

- Det skal undersøges og afdækkes, hvorvidt små enheder kan gøres større i uddannelsesvolumen ved eksempelvis omlægning, integration med andre enheder, flytning, nedlæggelse eller lign. Ifht. opnåelse af større fagligt miljø.
- Stillingtagen til initiativer for små enheder, ufyldte hold og lign.
- Stillingtagen til optimering af holdkapacitet.
- Optimering af samspil mellem lærepladsophold og skoleophold.
- Stillingtagen til brug af kapacitet uden for normal åbningstid for institutioner, både med hensyn til eventuel etablering af aftenundervisning og brug af institutionerne i sommermånederne til eksempelvis kursusaktivitet.
- Opstilling af konkrete tiltag samt gennemførelse af de foreslåede tiltag.
- Afstemning i forhold til initiativ 7.

Aktører

- KIIP
- Relevante uddannelsesinstitutioner
- Uddannelsesinstitutionernes uddannelses- og/eller brancheråd

Milepæle

- December 2004: kontakt til relevante aktører om iværksættelsen af undersøgelse
- Januar 2005: Undersøgelse starter
- Marts 2005: Analysearbejde er gennemført
- September 2005: Konkrete planer for hvert enkelt enhed/hver uddannelse opstilles
- Landsstingets efterårssamling 2005: Økonomiske konsekvenser indarbejdes om muligt i tillægsbevillinger til udmøntning 2006 (alternativt: rykkes 1 år).
- Undervisningsstart 2007 (august): alle mål skal være opfyldt.

Økonomi

- Afsatte midler til analysearbejde formodes at falde ind under KIIP's og institutionernes egne bevillinger bortset fra behov for møder og konsulentbistand.
- Eventuelle besparelser på driftsmidler, hvor aktiviteter og/eller uddannelsesinstitutioner omlægges.
- Eventuelle udgifter forbundet med omlægning af aktiviteter og/eller uddannelsesinstitutioner.
- Eventuelle forøgede udgifter til uddannelsesstøtte.
- Eventuelle udgifter til udvidet pladsbehov ved flere hold, flere kollegiepladser etc.

Initiativ 13: Tættere kobling mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner (for de erhvervmæssige grunduddannelser)

Handlingsplan

- Projektgruppe nedsættes - kommissorium udarbejdes.
- Afdækning af tiltag til øget sammenhæng - herunder kursusforløb med oplæring af virksomhedernes ansvarlige for lærlingenes uddannelse.
- Kursusforløb og andre tiltag beskrives.
- Kursusforløbende gennemføres og øvrige initiativer implementeres.
- Løbende evaluering og justering af aktiviteter.
- Opfølgingskurser for nye aktører, evt. i en turnus mellem brancherne.

Aktører

- KIIP (udviklingsenhed).
- Brancheskoler og lokale erhvervsskoler.
- Brancheudvalg / uddannelsesråd for de omhandlede uddannelser samt deres virksomheder.
- Kompetenceudviklingsrådet.

Milepæle

- Nedsættelse af projektgruppe med kommissorium december 2004.
- Afdækning af tiltag og kursusforløb om øget sammenhæng marts 2005.
- Beskrivelse af kursusforløb samt andre tiltag september 2005.
- Gennemførelse af kursusforløb og implementering af andre tiltag fra år 2006.
- Evaluering og justering af aktiviteter fra år 2006 og fremefter.
- Opfølgingskurser fra år 2007 og fremefter.

Økonomi

FL 2005	FL 2006	FL 2007	FL 2008
200.000 kr.	1,2 mio. kr.	400.000 kr.	400.000 kr.

De her anslåede midler går stort set alle til kursusafvikling. Arbejdstid til det indledende udviklingsarbejde forventes medbragt fra egen institution (skole, KIIP, andre). Rejsepenge til i startfasen at samle udviklerne fra landets brancheskoler indgår med 1 alternativ 2 rejser.

Der er god grund til at tro, at disse initiativer får afsmittende virkning på en større gennemførelsesprocent og, i bedste fald, kan medvirke til en afkortning af visse uddannelser.

Begge forhold forbedrer økonomien.

Initiativ 14: Strategi for uddannelser omkring fiskeriet og dele af fiskeindustrien

Handlingsplan

- Efteruddannelse af officerer og etablering af målrettede trainee-forløb mv. for at fremme indslusning af hjemmehørende blandt officererne i fiskeriet.
- Etablering af strukturovervågning i forhold til fiskerisektoren for løbende at overvåge behovet for uddannelse af arbejdskraft inden for fokusområder.
- Etablering en elektronisk job-bank i løbet af 2005 og udarbejdelse af individuelle handlingsplaner for at bidrage til, at den relevante, efterspurgte arbejdskraft er til rådighed for virksomhederne.
- Identifikation af eventuelle nye uddannelsesinitiativer på baggrund af behov formuleret i dialog med virksomhederne inden for fiskerisektoren.
- Udarbejdelse af en konsekvensberegning ved nye tiltag, analyse af mulighed for at få medfinansiering ved blandt andet at lade AEB-ordningen omfatte fiskeriet. Der skal herunder findes en model for at give fiskerierhvervet medindflydelse på brugen midlerne, så indsatsen afspejler erhvervets behov.
- Afbureaukratisering af bemandingsbekendtgørelsen og lov om regulering af udefrakommende arbejdskraft, når ovenstående er på plads.

Aktører

- Fiskeerhvervet, APK, KNAPK og SIK.
- Brancheskolerne på området.
- Vejlednings- og introduktionscentre.
- Relevante direktorater.

Milepæle

- 2005: Strukturovervågning og job-bank etableres.
- 2005: Forslag til strategi for nye uddannelsesinitiativer og finansiering heraf.
- 2006: Implementering af disse.
- 2007: Revision af lovgivning om bemanning og om regulering af arbejdskraft.

Økonomi

- Der forventes ikke behov for at tilføre ekstra midler i 2005.

Initiativ 15: Specialarbejderuddannelse inden for fiskeindustrien

Handlingsplan

- Royal Greenland Academy uddannelsesinitiativ "Ineriartorta" udvikles til en åben kompetencegivende specialarbejderuddannelse for fabriksarbejdere.
- Der uddannes over en 3-5-årig periode 1.000-1.500 specialarbejdere i fiskeindustrien. Uddannelsen retter sig mod faglig kvalitet såvel som holdningsbearbejdelse med henblik på opnåelse af større produktivitet og stabilitet. Uddannelsestiltagene foregår i fabrikkernes lukkeperioder, hvor medarbejderne ellers typisk ville være blevet hjemsendte.

Aktører

- Royal Greenland A/S og ATI vil i fællesskab have ansvaret for uddannelsen indhold, struktur og gennemførelse, men gøre den åben for hele industrien.

Milepæle

- "Ineriartorta" kører på forsøgsbasis i 2005 og 2006. Kurserne tilbydes til andre virksomheder i fiskeindustrien.
- De indhøstede erfaringer struktureres og suppleres løbende. Der nedsættes en arbejdsgruppe (ATI, Royal Greenland A/S og andre større virksomheder i industrien), som på baggrund af erfaringerne fra og med udgangspunkt i konceptet arbejder på at udvikle "Ineriartorta" til en egentlig kompetencegivende uddannelse senest fra starten af 2007

Økonomi

- Det samlede bevillingsbehov fra Hjemmestyret vil i hvert af årene 2005 og 2006 udgøre 6 mio. kr. Heraf vil ca. 2 mio. kr. skulle hentes inden for eksisterende rammer, herunder forventeligt delfinansieres af AEB-midler.

Bemærkninger

Udover de skolebaserede uddannelsestiltag vil det være hensigtsmæssigt at indgå strategiske partnerskaber med erhvervets aktører, hvor behovet er størst. Der er tale om så mange som 150 kursistårsværk alene til efteruddannelse, at det langt overstiger den kapacitet, der kan etableres på de to brancheskoler. Tales der om målrettede specialarbejderuddannelser med større formelle kompetenceudviklingselementer, vil behovet mangedobles, og det vil være helt nødvendigt at finde andre løsninger end de skolebaserede. Der skal arbejdes på, at de dette tiltag indgår i en formelt kompetencegivende specialarbejderuddannelse for fiskeindustrien, som skal være åben for alle, men afviklet i et partnerskab mellem Royal Greenland A/S og det offentlige. Også på andre områder kan tilsvarende partnerskaber om uddannelse tænkes at være nødvendige og hensigtsmæssige – såvel af kapacitets- som af kvalitetsmæssige årsager.

Herudover skal de relevante interessenter tilskyndes til at udarbejde et forslag til en fælles strategi for eliminering af flaskehalsproblemer i fiskeriindustrien, som bunder i mangel på arbejdskraft i industrien eller på fartøjerne.

Initiativ 16: Kompetenceudvikling inden for fødevare- og serviceerhverv

Handlingsplan

- Udarbejdelse af plan for forøgelse af kapaciteten på levnedsmiddelskolen INUILI dels for at kunne øge uddannelsesaktiviteterne omkring fødevare- og serviceerhverv med afsæt i behovene for faglært arbejdskraft på området, dels indeholdende en nærmere redegørelse for skolens rolle i forhold til erhvervsfremmeindsatsen.

Aktører

- INUILI, brancheudvalget for uddannelserne, relevante brancher og Grønlands Hjemmestyre samt ATI og Handelsskolen for at sikre en hensigtsmæssig arbejdsdeling skolerne i mellem..

Milepæle

- Et forslag til en plan skal ligge klar i starten af 2005.

Økonomi

Gennemførelsen af planen eller dele heraf vil kræve midler til blandt andet anlægsaktiviteter fra 2006 eller senere. En budgettering heraf kan først ske i 2005 og dermed tidligst indgå i forbindelse med FFL 2006.

Bemærkninger

En række rapporter har peget på behovet for en øget indsats omkring forædling og innovation inden for fødevareområdet. Aktiviteterne omkring INUILI skal kunne foregå i samarbejde med andre institutioner. Forædlingsindsatsen skal inddrage erhvervet for at gøre den markedsorienteret.

Initiativ 17: Bygge- & Anlægssektoren

Handlingsplan

- Afdækning og analyse af efterspørgselsbehovet – hvor er det og hvor stort er det? Dette afdæknings- og analysearbejde skal hænge sammen med etablering af en overordnet strukturovervågning og indsamling samt behandling af valid data/statistik på området.
- Udvidelse af rammer – ønske om udvidelse af kapaciteten på Bygge- og Anlægsskolen, der muliggør et højere optag til lærlinge på HTX-området og forbedre pladsvilkårene for ARTEK.
- Koordineringsindsats mellem skole, lærling og arbejdsgiver – herunder forstærket vejledningsindsats på skole og hos arbejdsgiver.
- Benyttelse af IKT i undervisningsøjemed (se initiativ 22).

Aktører

- Bygge- og Anlægsskolen
- Det relevante brancheudvalg
- KIIIP

Milepæle

- Primo 2005 (i forlængelse af en evt. undersøgelse af lærepladsproblematikken): Analysearbejdet påbegyndes og afsluttes efter ca. 6 mdr.
- Primo 2005: Koordineringsindsatsen mellem skole, lærling og arbejdsgiver kunne begynde med en kompetencegivende uddannelse for vejleder for skolen og arbejdsgivers vedkommende.

Økonomi

- Midler til analysearbejde ligger umiddelbart i bevillinger til KIIIP, om end der må beregnes ekstra midler til eventuelle rejseudgifter, møder og lign.
- Midler til bedre koordinering mellem skole, lærling og arbejdsgiver skal hentes ekstraordinært til uddannelse af vejledere på de rette instanser.

Initiativ 18: Center for Arktisk Teknologi - ARTEK

Handlingsplan

- Planlægning og budgettering af en ny samlet model for aktiviteter efter ARTEK-modellen med uddannelses-, efteruddannelse- og udviklingsprojekter dækkende både byggeri, energi, miljø samt fødevarer.
- Forbedring af de fysiske rammer omkring ARTEK.
- Initiativer til at øge rekrutteringen til uddannelser og efteruddannelser.
- Gennemførelse af øgede efteruddannelsesaktiviteter.
- Gennemførelse af øgede uddannelsesaktiviteter fra og med 2006.

Aktører

- Bygge- og Anlægsskolen
- ATI
- DTU
- ARTEK
- KIIP og INSP

Milepæle

- 2004: Planlægningsarbejdet påbegyndes og en plan samt budget for en ny samlet model står færdig i første halvdel af 2005.
- Fra og med 2005: Nødvendige anskaffelser.
- Fra og med 2005: Udvidede efteruddannelsesaktiviteter på bygge- og anlægs-, samt fødevarerområdet.
- Fra og med 2006: Udvidede uddannelsesaktiviteter.

Økonomi

- Der er dels behov for at få afklaret behovet for midler til planlægning af ny uddannelse mv. til efteruddannelsesaktiviteter i 2005, dels behov for at afdække behovet for nye anskaffelser.
- En vurdering af behovet for 2006 og næstfølgende år for midler til øgede efteruddannelses- og uddannelsesaktiviteter forventes at foreligge i primo 2005.

Bemærkninger

I forbindelse med denne nyordning forventes at skulle etableres en ny samlet model for ARTEK-samarbejdet fra og med 2006, hvor aktiviteterne i Sisimiut og Maniitsoq afstemmes, idet der vil være fordele ved at gennemføre disse af disse i fællesskab inden for rammerne af et samlet ARTEK dækkende aktiviteter inden for flere områder. For at forberede dette skal der dog gennemføres et forberedende arbejde i 2004–2005, som gør det muligt at budgettere for blandt andet de udvidede uddannelses- og efteruddannelsesaktiviteter fra 2006 og fremover. Desuden søges gennemført nye efteruddannelsesaktiviteter målrettet de respektive sektorer i 2005. Dette afhænger dog af de økonomiske rammer herfor.

Initiativ 19: Mine- og entreprenøruddannelse til råstofsektoren

Handlingsplan

- Arrangere engelsk-kurser i samarbejde med sprogskolen.
- Arrangere mine- og entreprenør uddannelser i samarbejde med B&A skolen.
- Tilpasse uddannelserne efter råstofindustriens behov.

Aktører

- Aktuelt vil Sprogskolen og Bygge- og Anlægsskolen i Sisimiut blive inddraget i planlægning og gennemførelse af uddannelsesprojekter i tæt samarbejde med kommuner, INSP, KIIP og virksomhederne.

Milepæle

- Ultimo 2004: Løbende at øge andelen af lokal arbejdskraft indenfor råstofindustrien og dets følgeerhverv, så som servicering af industrien.
- 2005: Behov for at uddanne omkring råstofarbejdere til Olivin-minen ved Atammik.
- Alle ansatte i råstofindustrien skal uddannes i engelsk, som er hovedsproget i dette erhverv.

Økonomi

- På nuværende tidspunkt vurderes råstofuddannelserne at koste kr. 1,4 mio. kr. årligt. Dette skal budgetteres nærmere, herunder afdækkes i hvilket omfang initiativet kan gøres helt eller delvist brugerfinansieret.

Bemærkninger

På råstofområdet vil det ligeledes være nødvendigt at udarbejde en nøjere strategi for behovsstyret uddannelsestiltag og det øgede uddannelsesvolumen af de ansvarlige parter.

Initiativ 20: Arctic Tourism – Guide & Adventure Academy

Handlingsplan

- Udarbejdelse af en foreløbig projektbeskrivelse beskrivende etableringen af et akademi i Grønland inden for arktisk turisme. Denne skal dels opliste, hvilke muligheder der ligger i at etablere et akademi med samling af flere specialiserede uddannelser i et modulopbygget system, dels beskrive hvilke indsatsområder, der bør prioriteres og i hvilket omfang de eksisterende turismeuddannelser og -kurser kan indpasses i et kommende "turist-akademi".
- På baggrund heraf udarbejdes en endelig projektbeskrivelse med klare anbefalinger vedrørende en kommende turismeuddannelses struktur og drift samt en tidsplan for uddannelsens implementering.

Aktører

- Greenland Tourism er hovedansvarlig for projektet. Idékataloget udarbejdes i dialog mellem GT og relevante ressourcepersoner i form af en nedsat arbejdsgruppe.

Milepæle

- Medio november 2004: Den foreløbige projektbeskrivelse forventes at foreligge.
- December 2004: Udarbejdelse af en endelig projektbeskrivelse forventes igangsat med henblik på at indgå i grundlaget for en endelig beslutning vedrørende initiativet ultimo februar 2005.
- 2006: Selve projektet vil kunne etableres.

Økonomi

- Det videre arbejde med udformning af projektbeskrivelsen forudsættes finansieret inden for eksisterende rammer.
- Økonomien forbundet med selve driften af et kommende akademi vil først foreligge i starten af 2005 og forventeligt først give et træk på sektorprogrammet fra 2006.

Bemærkninger

Oplevelses- og serviceerhvervene dækker en vifte af erhverv, som har en større eller mindre grad af sammenhæng. Eksempelvis er der ingen fast grænse mellem de såkaldte oplevelseserhverv omfattende virksomheder med virke inden for turismesektoren, kunsthåndværk og kulturudbud. Disse er derfor samlet under en betegnelse. Grænsen mellem blandt andet turisme- og infrastruktur-området er heller ikke fast, idet flere virksomheder har aktiviteter omfattende begge områder.

Initiativ 21: Uddannelse indenfor husflid og kunsthåndværk

Handlingsplan

- Der skal være mulighed for at skabe de nødvendige rammer for en uddannelse i skind- og håndarbejdsteknikker – herunder skind- og beklædningsdesign; arbejde med forskellige former for uld; plantefarvning samt andre pædagogiske formgivningsfag.
- Oprettelse af en 2-årig skind- og beklædningsdesignuddannelse med en 1-årig teoretisk del på "Arnat Ilinniarfiat" og en 1-årig praktisk del på systuer.

Aktører

- Arnat Ilinniarfiat
- Virksomheder og systuer i og uden for Grønland
- KIIP og INSP

Milepæle

- Januar 2005: nedsættelse af styregruppe til udvikling af en sådan uddannelse.
- Medio 2005: præsentation af uddannelsesforslag.
- Ultimo 2005: projektbeskrivelse og budgettering indarbejdes som ændringsforslag til FFL 2006 på Landstingets Efterårssamling 2005.
- Medio 2006: uddannelsesstart med 10 studerende

Økonomi

- Eventuelle midler fra sektorprogrammet.

	BO 2006	BO 2007	BO 2008
Aktivitetstal:			
Studerende	10	20	20
Budgetspecifikation:			
Lønudgifter	600.000 kr.	800.000 kr.	800.000 kr.
Undervisningsmateriale	150.000 kr.	300.000 kr.	300.000 kr.
Driftsudgifter	850.000 kr.	850.000 kr.	850.000 kr.
I alt:	1,6 mio. kr.	1,95 mio. kr.	1,95 mio. kr.

Initiativ 22: Uddannelse indenfor social- og sundhedssektoren

Handlingsplan

- Ny sundhedshjælperuddannelse etablerer to hold med i alt 40-48 elever.
- Sektorstrategi for uddannelse på sundhedsområdet etableres bl.a. byggende på behovsanalyse og Sundhedsdirektoratets bevillingsønsker fra april 2004.
- Behovsfunderet strategi for uddannelse på socialområdet etableres. Konkrete uddannelsesinitiativer, herunder en forøgelse af antal hold på socialpædagoguddannelsen, beskrives.
- Alle projekterne vil indgå i det videre arbejde med at etablere flere hold og nye uddannelser (jf. initiativ 4).

Aktører

- Center for Sundhedsuddannelserne, brancheudvalg og uddannelsesråd.
- Social Pædagogisk Seminarium, brancheudvalg og uddannelsesråd.
- KIIP, Sundhedsdirektoratet og Familiedirektoratet.
- Brancherne (sundhedsvæsenet, kommunerne, m.fl.).

Milepæle

- 2005: De to hold sundhedshjælper starter.
- Primo 2005: Strategiudarbejdelse for begge områder fremlægges.
- Forår 2005: Arbejdet under initiativ 4 pågår. Aktivitetsmæssige og økonomiske vurderinger indgår.
- Efterår 2005: De første ekstra uddannelsesinitiativer søsættes. Andre følger efter året/årene efter

Økonomi

Midler fra Sektorprogrammet (i 2004 fra strukturpolitisk pulje):	FL 2004	FFL 2005	BO 2006	BO 2007
Ny socialhjælperuddannelse	1,6	0,4	0,4	0,4
ny sundhedshjælperuddannelse + 1 ekstra hold, midler til Center for Sundhedsuddannelser	0,4	1,3	1,3	1,3
ny sundhedshjælperuddannelse + 1 ekstra hold, midler til Regionsskolerne	-	0,2	0,2	0,2
uddannelsesstøtte et ekstra hold	-	1,3	1,3	1,3
I alt	2,0	3,2	3,2	3,2

Bemærkninger:

Den tidligere social- og sundhedsmedhjælperuddannelse er blevet adskilt og ændret til en socialhjælperuddannelse og en sundhedshjælperuddannelse fra 2004 i kraft af erhvervsuddannelsesreformen. Et udviklingsarbejde er igangsat, og de første hold er startet i 2004 hhv. starter i begyndelsen af 2005. Ud over et tiltrængt kvalitativt løft indgår en udvidelse til optagelse af den fulde mængde, som markedet ønsker. På det grundlag blev uddannelserne optaget i strukturpolitisk pulje i 2004 for at sikre det fornødne udviklingsarbejde.

Initiativ 23: Udbredelse af IKT og e-læring

Handlingsplan

Tre uddannelsesinstitutioner har lavet konkrete initiativer ifht. nedenstående formål:

- At udbrede kendskab, viden og brug af IKT og e-læring.
- At udbrede IKT og e-læring i undervisning.
- At udbrede IKT og e-læring som redskaber til kompetencegivende kurser.

Aktører

- Bygge- og Anlægsskolen, Sisimiut.
- ATI, Maniitsoq.
- Handelsskolen, Nuuk.
- Evt. andre aktører

Uddannelsesinstitutionerne har ansvar for delprojekter, men indgår også i samarbejder.

Milepæle

- Fremgår af de enkelte projektbeskrivelser fra hver skole, som KIIP besidder, men grundlæggende er det fremsat som følger:
- Ultimo 2004: tilrettelæggelse af uddannelser
- Medio 2005: Igangsættelse af uddannelser

Økonomi

- Midler til budget ansøges fra sektorprogram for uddannelse:

Aktivitet	2004	2005	2006	2007
Fællesudgifter:				
Oplæring af instruktører/ administratorer	180.000	60.000	60.000	60.000
Rejse- og opholdsudgifter	120.000	40.000	40.000	40.000
Etablering af fælles portal	60.000			
Brugerbetaling		30.000	30.000	30.000
Projektleddelse	60.000	280.000	280.000	280.000
Udgifter til styregruppearbejde	60.000	60.000	60.000	60.000
I alt fællesudgifter	480.000	470.000	470.000	470.000
Bygge- og Anlægsskolen	120.000	500.000	500.000	500.000
ATI	220.000	700.000	700.000	700.000
Handelsskolen, m.fl. Nuuk	120.000	300.000	300.000	300.000
I alt (samlet projekt)	1.940.000	1.970.000	1.970.000	1.970.000

Initiativ 24: Etablering af et ledelsesakademi

Handlingsplan

- Der etableres et grønlandsk "ledelsesakademi" med funktion som videnscenter, kursusudbyder og koordinator for lederudvikling i offentlige og private virksomheder og organisationer.
- Akademiet yder og/eller formidler konsulentbistand i forbindelse med personale- og lederudvikling og gennemfører uddannelser og kurser på såvel grundlæggende som akademi- og diplomniveau.

Aktører

- Ledelsesakademiet placeres på de grønlandske handelsskoler. Akademiet etableres i tæt samarbejde med:
- Grønlands Hjemmestyres personale- og udviklingsafdeling (SUKAQ).
- KANUKOKA.
- "Pissarsarfik" og andre udbydere.
- Større virksomheder med personaleudviklingsprogrammer og -afdelinger.

Milepæle

- Ultimo 2004: et lederudviklingsseminar gennemføres med deltagelse af de nævnte potentielle aktører.
- Februar-marts 2005: et egentligt koncept for "ledelsesakademiet" foreligger.
- Forår 2005: opbyggelse af ledelsesakademiets samarbejdsrelationer i og uden for Grønland og et fælles kursus-/uddannelsesprogram fra efteråret og frem planlægges.
- Fra efteråret 2005 er Ledelsesakademiet i drift.

Økonomi

- Ledelsesakademiet finansieres ved delvis brugerbetaling og delvis finanslovsbidrag/AEB-bidrag i et senere fastlagt forhold.
- På nuværende tidspunkt vurderes, at ledelsesakademiet med 100 kursus-/uddannelsesdage om året vil operere med et driftsbudget på 2 mio. kr. fra og med 2006. Skal budgetteres nærmere - herunder afdækkes i hvilket omfang initiativet kan gøres brugerfinansieret.

Bemærkninger

Selvstyreprocessen kræver forandringer på stort set alle planer i det grønlandske samfund. Succesfuld gennemførelse af sådanne forandringsprocesser kræver kvalificeret ledelse, som afspejler de værdier, der ønskes bærende for samfundsudviklingen i fremover. Derfor er der behov for en mere struktureret og målrettet satsning på lederudvikling og uddannelse af fremtidens ledere, som også tager højde for den stigende internationalisering.

Initiativ 25: Juridisk sagsbehandler-uddannelse

Handlingsplan

- Uddannelsens rammer beskrives og økonomiske konsekvenser beregnes
- Udvikling af uddannelsen
- Etablering og gennemførelse.
- Evaluering

Aktører

- Ilisimatusarfik
- KIIP
- KANUKOKA
- Hjemmestyreadministrationen m.fl.

Milepæle

- Efterår 2004: Rammer og økonomi på plads.
- Forår/sommer 2005: Udviklingsarbejdet pågår.
- August 2005: Første hold starter (andet hold august 2006).
- Juni 2007: Første hold dimitteres – andet hold året efter.
- Efterår 2007: Evaluering pågår løbende og midtvejsrapport udarbejdes.
- Vurdering af evt. videre forløb herefter

Økonomi

Midler fra Sektorprogrammet (i 2004 fra strukturpolitisk pulje):	FL 2004	FFL 2005	BO 2006	BO 2007
Ny juridisk sagsbehandleruddannelse	0,4	4,0	2,5	1,6

Nærværende økonomiske overslag er blot institutionens første bud. De endelige tal kan nemt vise sig en hel del anderledes, herunder vurdering af medinddragelse af AEB-midler samt omfanget af arbejdstid knyttet til uddannelsen. Deltagerne forventes at opretholde løn fra arbejdsgiverne under uddannelsesforløbet.

Bemærkninger:

Behovet for at specialisere sagsbehandlere inden for den offentlige administration, både den kommunale som under hjemmestyret, er beskrevet i oplæg fra bl.a. Ilisimatusarfik. På grundlag af dialog mellem KIIP og involverede parter blev uddannelserne optaget i strukturpolitisk pulje i 2004 for at sikre det fornødne udviklingsarbejde.

Scenarium 2

Scenarium 2 bygger på antagelser om en halvering af frafaldet og:

Færdiguddannede i alt med kompetencegivende uddannelse: 1320.

Tilvækst i færdiguddannede: 660 personer

Tilvækst i færdiguddannede alene som følge af en halveret frafaldsprocent: 330 personer

Tilvækst i færdiguddannede som følge af øget optag i øvrigt: 330 personer (660-330)

Antal startende udgør i scenarium 2 1650 personer, som giver en produktion på 1320, når 80 % gennemfører. Tilvækst i antal startende antages at blive 550 (1650 minus 1100, som starter i dag). Med disse tal er der ikke yderligere behov for tilvækst i antal startende. De 550 matcher dog ikke delmålet om at forhøje antal startende på ungdomsuddannelserne med 700 i år 2008 (1400 til den tid minus 700 i dag).

Scenariet medfører derfor, at målet med de 700 flere på ungdomsuddannelserne enten ikke nås, eller at delmålet med antal færdiguddannede kan forhøjes til 1440 personer. Dette år sker samtidig ingen forøgelse af antal optagne på mellem- og videregående uddannelser i forhold til i dag.

Årlige driftsudgifter til øgede antal årselever:

Tilvækst i antal færdiguddannede = 660

Tilvækst i antal startende = 550

gennemsnitlig forøgelse over uddannelsens varighed: $(660 + 550) : 2 = 605$

Anslået gennemsnitlig uddannelseslængde: 3 år¹⁵

Tilvækst i antal årselever = $3 \times 605 = 1815$.

Tilvækst driftsudgifter = 1815 årselever á kr.80.000,-¹⁶ = 145 mio

- anslået besparelse ved opfyldning af små hold¹⁷ = - 25 mio

Tilvækst støttemidler = 1815 årselever á kr.65.000,-¹⁸ = 120 mio

-----
Samlede driftsudgifter uden øgede fysiske rammer **kr.240 mio**

Anslået besparelse gennem virksomhedernes uddannelsesindsats = - 10 mio

Tilvækst i udgifter til lokaleleje /nybyggeri med indretning¹⁹ = 100 mio

-----
Tilvækst i årlige udgifter for Landskassen, scenarium 2 **kr. 330 mio**

¹⁵ Dette gennemsnit er vurderet bredt og bygger på en iagttagelse af, hvor lang tid forskellige uddannelses typer varer uden nøjere vægtning. Den brede vurdering hænger videre sammen med, at det på nuværende tidspunkt ikke vides, hvilke uddannelser der vil forøges mest.

¹⁶ Tallet er et overslag vurderet ud fra "Tal der taler 2003" (KIIP). Prisen pr. årselev ved optimal udnyttelse.

¹⁷ 13 årshold á gennemsnitlig 8 elever yderligere i 3 år á kr.80.000,- (pga. reduceret frafald vil forøgelsen i antal elever ikke kunne være så stort – sammenlign med de andre scenarier).

¹⁸ "Tal der taler 2003" (KIIP).

¹⁹ Kombineret anlægsudgift og leje med indretningsudgifter. Jo større antal årselever, jo flere udgifter.

Scenarium 3

Scenarium 3 bygger på antagelsen om uændret frafaldsprocent. Forventede færdiguddannede i alt med kompetencegivende uddannelse er 1320. Tilvækst i færdiguddannede er i alt 660 personer, hvor forøgelsen alene sker ved forøget optag.

Antal startende udgør i scenarium 3 2200 personer som giver en produktion på 1320, når 60 % som i dag gennemfører. Tilvækst i antal startende er 1100 (2200 minus 1100, som er optaget i dag).

Scenariet medfører derfor, at målet med de 700 flere på ungdomsuddannelserne nås. Dette år vil kunne ske en forøgelse af optaget på mellem- og videregående uddannelser på 400 personer, i forhold til i dag.

Årlige driftsudgifter til øgede antal årselever:

Tilvækst i færdiguddannede = 660

Tilvækst i antal startende = 1100

Gennemsnitlig forøgelse over uddannelsens varighed: $(660 + 1100) : 2 = 880$

Anslået gennemsnitlig uddannelseslængde: 3 år

Tilvækst i årselever = $3 \times 880 = 2640$.

Tilvækst i driftsudgifter = 2640 årselever á kr.80.000 = 210 mio

- anslået besparelse ved opfyldning af små hold²⁰ - 37 mio

Tilvækst i støttemidler = 2640 årselever á kr.65.000 = 172 mio

-----
Samlede driftsudgifter uden øgede fysiske rammer kr.345 mio

Anslået besparelse gennem virksomhedernes uddannelsesindsats - 10 mio

Tilvækst udgifter til lokaleleje/nybyggeri med indretning = 130 mio

-----
Tilvækst i årlige udgifter for Landskassen, scenarium 3 kr. 465 mio

²⁰ 13 årshold á gennemsnitlig 12 elever yderligere i 3 år á kr.80.000,- (med så højt frafald som nu vil forøgelsen i antal elever kunne være ganske stor – sammenlign med de andre scenarier)